Книж. палата
УзССР Давлат китоб палатаси
Ин...

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 206 (8. 148) ◆ 1992 йил ◆ 20 октябрь, сешанба ◆ Нархи 2 сўм.

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

СУРАТДА: Муҳаммад Ҳорун Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғи топшираётган пайт.

А. Зуфаров олган сурат. (ЎзА).

Малайзия давлатининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Муҳаммад Ҳорун жаноблари мамлакатимиз президентига ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи жаноблари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Малайзияга ташрифи чоғида Малайзия билан Ўзбекистон ўртасида алоқалар ўрнатилгани ва мамлакат халқи бу ташрифни қизғин кутиб олгани ҳақида сўзлади. Малайзия билан Ўзбекистон Республикаси ўртасида дипломатия алоқаларининг ўрнатилиши Жанубий Осиё минтақаси ва Ўрта Осиё минтақаси ўртасидаги муносабатларни янада мустаҳкамлайди, деб ишонч билдирди.

Ислом Каримов Малайзиянинг Жануби-шарқий Осиё минтақасида, қолаверса, жаҳон иқтисодиётида тутган мавқеи Туркистондаги барча мустақил давлатларни, шу жумладан, Ўзбекистонни ҳам қизиқтираётгани тўғрисида гапирди. Яқин келажакда жаҳон сув йўлларига чиқишга уринаётган Ўзбекистон Малайзияни ишончли ҳамкор сифатида танияжак, деб умид билдирди.

Ишонч ёрлиғини топшириш маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири У. Абдураззоқов ҳозир бўлди. (ЎзА).

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН МАЛАЙЗИЯНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ

МУҲАММАД ҲОРУН

1943 йил 11 апрелда Малайзиянинг Жохор шаҳрида туғилган. Малайзия коллежи ва Уэльс графлиги (Буюк Британия) Аберистуит шаҳри дорилфунун коллежида ўқиган. 1964 йили Магна Кум Лоуде Британия академиясини халқаро сиёсат ва халқаро ҳуқуқ ихтисоси бўйича тугаллаган. 1964 йилнинг ўзида Вашингтондаги Жон Хопкинснинг халқаро муносабатлар мактабида таълим олган. 1974 йили Жакартадаги (Индонезия) «Лемханас» Индонезия миллий ҳарбий коллежини тугаллаган.

1964—65 йиллар — Ташқи ишлар вазирлиги котиби ёрдамчиси

1965—68 йиллар — Вашингтондаги (АҚШ) Малайзия элчихонасининг иккинчи котиби

1969—70 йиллар — Вашингтондаги (АҚШ) Малайзия элчихонасининг биринчи котиби

1971—72 йиллар — Вашингтондаги Малайзия элчихонаси маслаҳатчиси, элчи ўринбосари

1973 йил — Малайзиянинг Вашингтондаги элчихонасида вазир-маслаҳатчи, Малайзиянинг АҚШдаги ишлар вакили

1973 — 76 йиллар — Малайзия Ташқи ишлар вазирлиги котибининг сиёсат ва режалаштириш бўйича ўринбосари

1976—78 йиллар — вазир ва Малайзиянинг Канберра шаҳридаги (Австралия) элчисининг ўринбосари

1979—81 йиллар — элчи, Малайзия Ташқи ишлар вазирлиги котибининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари

1981-85 йиллар — Малайзиянинг Даккадаги (Бангладеш) элчиси

1985-88 йиллар — Малайзиянинг Деҳлидаги (Ҳиндистон) элчиси, ўриндошлик бўйича Малайзиянинг Непал ва Маврикиядаги элчиси

1988—89 йиллар — элчи, Ташқи ишлар вазирлиги бош котибининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари

1989—91 йиллар — Малайзиянинг СССРдаги элчиси, ўриндошлик бўйича Малайзиянинг Булғория ва Мўғулистондаги элчиси

1992 йил — Малайзиянинг Россия Федерациясидаги элчиси, ўриндошлик бўйича Малайзиянинг Булғория, Мўғулистон, Қозоғистон, Туркманистон, Тожикистондаги элчиси

1992 йил июль — Малайзиянинг Ўзбекистон Республикасидаги ўриндошлик бўйича Москвада қароргоҳи бўлган фавқулодда ва мухтор элчиси.

Оилали, бешта фарзанди бор.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги.

Шаҳар—қишлоққа

БОБОДЕҲҚОНЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН

ҲОЗИР айни пахта йиғим-терими қизиган пайт. Бободеҳқонларимиз республикамиз Мустақиллигини янада бойитиш ниятида «оқ олтин» хирмонларига кўп тонналаб қимматбаҳо хом ашёни етказиб беришмоқда. Улар бу йил об-ҳавонинг ноқулай келишига қарамай, кўзланган марраға етишга ҳаракат қилишмоқда. Бу борада пахтакорлар айниқса техникага таянмоқдалар. Улар учун ана шу техникани асосан шаҳримиздаги «Тошкент трактор заводи», Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмалари етказиб беради.

Хўш, бободеҳқонларимизга пахта йиғим-теримида, машиналар ҳамда эҳтиёт қисмлар ўз вақтида етказиб берилдими? Уларнинг сифати қай даражада? Биз шу саволларга жавоб топиш мақсадида Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида бўлдик. Уларнинг бу борада қилинган ва қилинаётган ишлари билан атрофлича танишдик.

Гапимизнинг бошидан айтиб қўяқолайлик. Бирлашма асосан қишлоқ хўжалиги учун чигит экиш сеялкалари ҳамда кўрак чувиш машиналарини ишлаб чиқаради. Бу йил пахтакорлар ана шу машиналарни ўз вақтида олиб турди. Ҳеч кимга бу борада рад жавоби берилгани йўқ.

— Лекин шу йил апрель ойида корхонамизда ишлаб чиқарилаётган кўрак чувиш машиналари вақтинча ишлаб чиқаришдан тўхтатилди, — дейди биз билан суҳбатда бирлашма бош директорининг ишлаб чиқариш бўйича муовини Маҳамаджон Васиқов. — Чунки бу машиналарга эҳтиёж жуда камайиб кетди. Бунинг сабаблари жуда кўп. Биринчидан, деҳқонлар шу машиналарнинг нархи ҳаддан ташқари ошиб кетганлиги сабабли, улар янгисини олиш ўрнига эскисини ишлатишни афзал кўришмоқда. Биз бу кўрак чувиш ва бошқа машиналарни қимматга сотишга мажбурмиз. Сабаби корхона ҳам ўша машиналарни ишлаб чиқариш учун эҳтиёт қисмларни қиммат нархларда сотиб олмоқда.

Иккинчидан, айни пахта териш пайтида об-ҳаво яхши келди. Шунинг учун далаларимизда «оқ олтин» бир текис очилди. Бунинг натижасида юқоридаги машиналарга бўлган эҳтиёж янада камайди. Чунки кўрак чувиш техникалари асосан об-ҳаво яхши келмай, кўсаклар тўлиқ очилмай қолган пайтларда жуда асқотади. Ана шу сабабларга кўра бу йил республикамиздаги жамоа ва давлат хўжаликлари бор-йўғи 150 тагача машиналарни сотиб олишди, холос. Аммо яна бир марта айтиб ўтишим керакки, шу машиналарни сўраб келган деҳқонларнинг ҳаммасининг эҳтиёжи қондирилди.

Бу билан биз ҳозир қишлоқ хўжалиги учун умуман машиналар ишлаб чиқармаймиз, демоқчи эмасман. Масалан, яқинда улар учун хашак ўрувчи машиналарни ишлаб чиқаришни ўзлаштирдик. Бу борада қисқа вақт ичида Пахта машинасозлиги бўйича давлат лойиҳалаш институти ҳамкорлигида лойиҳа ишлаб чиқилди. Шу йил сентябрь ойида корхонада ана шундай машиналардан 20 таси ишлаб чиқарилди. Шу ойда ҳам яна 20 та машина ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Кейинги йилда эса бу машиналарни оммавий ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш кўзда тутилган.

Яна шуни айтиб ўтиш керакки, илгарилари деҳқонларимиз хашак ўрадиган машиналарни Болгариядан валюта тўлаб олишарди. Бу эса уларга айниқса ҳозирги пайтда жуда қимматга тушиши аниқ эди. Эндиликда эса улар технологик жиҳатдан Болгарияникидан қолишмайдиган машинани ўзимизнинг пулга олишади.

Бундан ташқари юқоридаги машиналарга эҳтиёт қисмларни ишлаб чиқаришни кўпайтирдик. Мисол учун шу йил 9 ойлик кўрсаткич 238 фоизга бажарилди. Яъни бу борадаги режа 2 баробардан ҳам ошиб кетди. Чунки пахтакорлар эски машиналарни эҳтиёт қисмсиз ишлата олишмайди. Шунинг учун биз асосий эътиборни унга қаратаяпмиз. Кўрак чувиш машиналарини ишлаб чиқаришни камайтиргандан кейин иш жойларни ҳам қисқартиришга тўғри келарди. Корхона эҳтиёт қисмлар ҳамда янги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ҳисобига, биринчидан деҳқонлар учун ҳозир зарур нарсаларни берса, иккинчидан бирлашма ишчи ва хизматчиларини қисқартиришдан сақлаб қолди.

Хулоса қилиб айтганда, бирлашма ҳозирги айни йиғим-терим пайтида деҳқонларимизга қўлидан келганча ёрдам беришга ҳаракат қилишмоқда. Юқоридаги жамоа ва давлат хўжаликларининг кўрак чувиш ва бошқа машиналарини кам олаётганига келсак, бу тушунарли. Чунки улар битта машинани фалон сўмга олиш ўрнига эскисига эҳтиёт қисм олиб ишлатишни афзал кўришмоқда. Бу эса деҳқонларга анча арзон тушади.

Ғулом ЮСУПОВ.

⊙

Ўзбекистон қоғоз ижара корхонаси ҳам барча каби ҳозирги бозор иқтисодиёти қийинчиликларини ўз бошидан кечирмоқда. Лекин корхона ишчи ва хизматчилари бу иқтисодий таназзулдан чиқиб кетишга ҳаракат қилишмоқда. Бунда корхона ишчиси Нурзия Шайхованинг ўзига хос ҳиссаси бор, албатта. Чунки унинг корхонада ишлаётганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Шунга қарамасдан айни пайтда у дастгоҳларни маҳорат билан бошқармоқда.

СУРАТДА: Нурзия Шайхова иш устида.

Андрей Пишненко сурати.

⊙

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

МДҲ мамлакатларидан келтириладиган энергия манбаларининг нархи ошганлиги, нефть ва газ қазиб олиш, иссиқлик ва электр энергиясини ишлаб чиқариш харажатлари кўпайганлиги ва республикага етказиб бериладиган озиқ-овқат маҳсулотлари анча қимматлашганлиги муносабати билан, [illegible] Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси 1992 йил 16 октябрь куни «Энергия манбаларининг нархларини давлат йўли билан тартибга солиш тўғрисида» ва «Озиқ-овқат маҳсулотлари нархларини тартибга солиш ҳамда чорва ва сут харид нархларини ошириш тўғрисида» қарорлар қабул қилди.

Қарорларга мувофиқ, 1992 йил 19 октябрдан бошлаб нефть, табиий ва суюлтирилган газ, газ конденсати, электр, иссиқлик энергияси ва кўмир истеъмолчилар билан ҳисоб-китоблар шартномавий (эркин нархлар) ва тарифлар бўйича амалга оширилади, бюджет ҳисобидаги ташкилотлар ва қишлоқ хўжалиги ташкилотлари ҳамда аҳоли бундан мустаснодир.

Жорий 1992 йил МДҲ мамлакатларида, жумладан, энергия манбалари нархларига узлуксиз эрк бериш ажралиб туради. Масалан, Россия Федерациясида кейинги ярим йилнинг ўзида нефть ва нефть маҳсулотларининг нархлари икки марта: аввалига 1,75 баравар, шу йилнинг октябрида 3,5 баравар оширилди. Ҳамдўстликнинг бошқа республикаларида ҳам нарх-наво мана шундай ошиб бормоқда.

Қуйидаги жиддий далилга ҳам эътиборни қаратмоқ керак: ҳозир Ўзбекистон энергия манбалари асосий турларининг анчагина қисмини Россия, Қозоғистон ва Туркманистондан олмоқда. Чунончи, четдан келтирилаётган нефть ва нефть маҳсулотларининг ҳажми 75 фоизни, кўмир ҳажми 33 фоизни, суюлтирилган газ ҳажми 90 фоизни ташкил этади ва ҳоказо. Мазкур регионларда мана шу энг муҳим хом ашё ресурсларининг нархлари салкам бир йил муқаддам шартнома шартларига ўтказилган.

Ҳозир электр ва иссиқлик энергияси ишлаб чиқариш, нефть ва табиий газ қазиб олиш, аҳолига уй-жой ва коммунал ҳамда транспорт хизмати кўрсатиш ҳаражатлари кескин ошиб кетди. Фақат битта мисол келтирамиз. Республикада бир киловатт-соат электр энергия ҳосил қилиш чиқими 2 сўм 29 тийинни ташкил этади, аҳоли учун тариф эса атиги 40 тийин ёки 5,7 баравар арзон қилиб белгиланмоқда. Бунда чиқимларнинг 82 фоизи бюджет ҳисобидан қопланмоқда.

Юқорида кўрсатиб ўтилган сабаблар, шунингдек МДҲ мамлакатларида энергия манбаларининг шартномавий (эркин) улгуржи нархлари белгиланганлиги республика ҳукуматини мана шу қарорларни қабул этишга мажбур қилди.

Қарорда кўзда тутилишича 19 октябрдан бошлаб бир литр автобензиннинг нархи 30 сўм миқдорида белгиланади, бир тонна кўмирнинг нархи 1,4, суюлтирилган газнинг нархи эса 1,66 баравар оширилади.

Уруш қатнашчилари ва фахрийларига, уруш ва меҳнат ногиронларига сотиладиган бензиннинг имтиёзли нархи сақлаб қолинади, уларга ойига 50 литргача миқдорда, ҳар бир литри учун 10 сўмдан бензин бериш белгиланади.

1992 йил 1 ноябрдан бошлаб табиий газнинг нархи 1,5 баравар оширилади, электр энергия тарифи 1 киловатт-соат учун 40 тийин қилиб белгиланади, марказий иситиш ва иссиқ сув таъминоти нархлари 5 баравар, шаҳарда ва шаҳар атрофида йўловчилар ташиш ҳақи 2 баравар оширилади.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида 1992 йил 19 октябрдан бошлаб бюджет ҳисобидаги ва қишлоқ хўжалиги ташкилотларига табиий газ, электр энергия ва иссиқлик энергияси, кўмир шартномавий нархлар ва тарифлар бўйича бериладиган бўлади, аммо уларнинг нархлари ва тарифлари ҳозирги вақтда чекланган ошириш коэффициентлари қўлланилиб, ёзиб қўйилган амалдаги нархлардан ошиқ бўлмайди.

Ҳатто аҳоли учун белгиланган янги оширилган чакана нархлар ва тарифларнинг даражаси ҳам энергия манбалари ишлаб чиқариш чиқимларини қопламаслигини таъкидлаб ўтмоқ керак. Бу нарх ва тарифларга оид маълумотлар қуйидагича:

(Сўм ва тийин ҳисобида)

	Ўлчов бирлиги	Маҳсулот ишлаб чиқариш ва хизмат чиқимлари	Маҳсулот ва хизмат тарифи ёки нархи	Бюджетдан қопланадиган чиқимлар (бирлик учун сўм ва тийин ҳисобида)
Электр энергия	1 квт-соат	2—29	0—40	1—89
Табиий газ	100 куб.м.	449—40	150—00	299—40
Суюлтирилган газ	1кг	14—74	5—00	9—74
Кўмир	1 тонна	2289—00	700—00	1589—00
Иссиқлик таъминоти	1 гкал.	1307—00	37—50	1269—50
Транспорт	1 сафар	4—20	2—00	2—20

Жадвалдан кўриниб турибдики, чиқимларнинг асосий улушини давлат ўз зиммасига олади, ҳамма турдаги чиқимлар 52-97 фоизи бюджетдан қопланади. Шу йилнинг IV чорагида аҳолига кўмир сотишдан кўриладиган зарарни қоплаш учун бюджетдан 1,6 миллиард сўм, иссиқлик энергияси билан таъминлашдан кўриладиган зарарни қоплаш учун 4,2 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилади. Транспорт хизматининг бюджетдан қопланадиган зарари 1,6 миллиард сўмни ташкил этади.

Ўзбекистонда жорий этилаётган янги чакана нархлар ва тарифлар МДҲ мамлакатларидаги нархлар ва тарифлардан камроқдир. Чунончи, Қозоғистонда бир тонна кўмирнинг амалдаги чакана нархи 1660 сўм, Тожикистонда эса 1000 сўм бўлгани ҳолда, бизнинг республикамизда кўмир чакана нархи ўрта ҳисобда 700 сўм қилиб белгиланмоқда. Қозоғистонда аҳоли учун бир минг куб метр табиий газнинг қиймати иситиш учун 1080 сўм, Қирғизистонда 830 сўм, Ўзбекистонда эса 150 сўмдир.

(Давоми 3-бетда).

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

⊙ Ўзбекистон Республикаси билан Польша Республикаси ўртасида 1992—1993 йилларга мўлжалланган ўзаро маҳсулот етказиб бериш тўғрисидаги протокол имзоланди.

⊙ Тошкентда илмий-технологик боғлар бўйича учинчи халқаро анжуман очилди. Унда АҚШ, Канада, Буюк Британия, Япония, Хитой, шунингдек Россия, Украина, Беларусь, Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари олим ва мутахассислари иштирок этмоқдалар.

⊙ Андижонда Германиянинг машҳур «Коммекс» фирмаси билан ҳамкорликда «Маъсуд — ТЭКС» қўшма корхонаси ташкил этилди. «Коммекс» фирмаси Олтинкўлда йилига 20 минг тонна калава ип ишлаб чиқарадиган йигириш-тўқиш фабрикаси учун замонавий машина ва ускуналар, эҳтиёт қисмлар етказиб беради.

⊙ Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг бир йиллигига бағишланган танлов якунларини эълон қилди. «Ялла» дастаси, «Обид—А» миниатюралар театри ҳамда республика «Умид» ёшлар уйи жамоалари танлов ғолиблари, деб топилдилар.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Тожикистон Президенти вазифасини ижро этаётган Акбаршо Искандаровнинг фармони билан республикада хавфсизлик кенгаши тузилди. Унга Олий Кенгаш раиси ва Вазирлар маҳкамасининг раҳбарлари кирдилар.

⊙ Россия Президенти Борис Ельцин мамлакатда ядро синовлари ўтказишни таъқиқлашни 1993 йилнинг 1 июлигача узайтириш тўғрисидаги фармонга имзо чекди.

⊙ Запорожье автомобиль заводида янги қувватлар ишга туширилиб бу ерда йилига 150 мингта «Таврия» машиналари ишлаб чиқариладиган бўлди.

⊙ Москванинг «Спартак» жамоаси футбол бўйича Россиянинг биринчи чемпиони бўлди.

⊙ Қирғизистонда Бишкекдан 120 километр шимоли-ғарбда 7-8 балл куч билан яна ер қимирлади. Республика хавфсизлик хизмати маълумотларига кўра қурбонлар ва вайронагарчиликлар йўқ.

ХОРИЖДА

⊙ Хитой Коммунистик партияси XIV съездидан сўнг бўлиб ўтган биринчи пленумда 66 ёшли Цзян Цзэминь яна партия Марказий Комитетининг Бош котиби этиб сайланди.

⊙ Эрон Озарбайжоннинг Нахичеван мухторияти га дастлабки 1 минг тонна озиқ-овқат маҳсулотлари ва 600 тонна ёнилғи жўнатди. Ўзаро аҳдлашувга кўра Эрон Нахичеванга яқин беш ой ичида 100 минг тонна озиқ-овқат ва 200 минг тонна ёнилғи етказиб беради.

⊙ 40 ёшли япон хоними Тиаки Мукаи 1994 йил АҚШнинг «Шаттл» космос кемасида учиш учун номзод қилиб танланди.

⊙ Япония, АҚШ ва Ғарбий Европанинг экология ташкилотлари Умумжаҳон банки ҳамда у билан боғлиқ, экологик дастурларни пул билан таъминловчи жамғармаларга ҳалок бўлаётган Оролга шошилинч ёрдам кўрсатиш даъвати билан мурожаат қилди. Бу ҳақда хабар қилган Токиода чиқадиган «Никкей уикли» газетасининг ёзишича, Орол атрофидаги ҳудудларни ҳаётга қайтариш учун 41,1 миллиард доллар керак бўлади. Маълумки, собиқ совет республикаларида шу миқдорда маблағ йўқ. Агар Жаҳон банки бу дастурни пул билан таъминлашни бошласа, ривожланган давлатлар ва хусусий жамғармалар ҳам Орол муаммосини ҳал этиш билан боғлиқ харажатларнинг бир қисмини ўз зиммасига олиши мумкин.

Обуна—93 ✱ Обуна—93 Обуна—93

«МЕНГА ДИЛКАШ...»

БУГУНГИ кунда ҳамманинг дарди бир хил. У ҳам бўлса қишга тайёргарлик. Буниси ҳам майли-я, ҳар бир нарсанинг ўз даври бўлганидек обуна кунлари ҳам ғизиллаб ўтиб бормоқда. Буни кимдир аниқ тушуниб етмоқда. Айримлар бошқача. Лекин бир кун газета ёки журнал ўқимаса тура олмайдиган кишилар аллақачон отини қамчилаб олган.

Сергели районидаги 12-алоқа бўлими олдида қўлида бир қоғозни ушлаб ўтирган отахонга савол бердик:

— Отахон, қўлингиздагини ўқий олмаяпсизми?

— Ҳозир нафақа пулимни олиб, «Оқшом»га ёзилиб чиқувдим. Уй манзилимни тўғри ёзибдими-йўқми деб текширяпман. Лекин кўзим жимирлашиб кетди. Шунинг учун дам олиб, аста ўқияпман.

Отанинг қўлидаги қоғоздан исм-фамилиясини ўқиб олдим. Очилвой Сафоев эканлар. Шундан сўнг уларга савол бериб қисқагина суҳбатлашдик.

— «Оқшом» газетасини кўп йилдан бери ўқийсизми?

— Бўлмасамчи? Унинг биринчи сонидан бошлаб ўқиганман. Ва ҳозир ҳам ўқийман. Невараларим ва эвараларимга шу ҳақда кўп гапираман. Тўғри, ёшим бир жойга бориб қолаёзган бўлса ҳам, бу газета мен учун ҳамиша дилкаш ва дардкаш. Ҳозирги нарх-наво бироз қиммат, лекин шунга яраша Президентимиз ҳам олаётган нафақа пулларимизни ошириб боряпти-ку, ахир. Айрим ёшларга ҳайронман: 80—100 сўмдан сигарета олиб саломатлигини заҳарлайди. Шунинг ўрнига, яъни 5 та сигаретнинг пулини сарфлаб газетага ёзилса бир йил давомида «Оқшом» билан дардлашиб юради-ку. Наҳотки шуни тушунишмаса.

Кейинги вақтда газетада берилаётган «Шу куннинг нафаси», «Жиноят ва жазо», «Одобнома» материаллари ва шу каби бошқа мавзуларнинг ҳар бирининг ўз ўрни бор. Шунинг учун ҳам бу газета менга дилкаш...

Гулзода АБДУЛЛА қизи.

«Тошкент оқшоми»га обуна давом этмоқда

Яна бир бор эслатиб ўтамиз:

⊙ Бир йиллик обуна нархи — 510 сўм.

⊙ Олти ойга — 255 сўм.

⊙ Уч ойга — 127 сўм 50 тийин.

⊙ Бир ойга — 42 сўм 50 тийин.

«Тошкент оқшоми» Ўзбекистонда атиги уч-тўрт нашрлар қаторида ҳафтасига беш мартадан чиқадиган газета эканлигини унутманг!

Тил тўғрисидаги Қонун қандай бажарилмоқда?

ЛИСОНИЙ ВАЗИЯТ ЎЗГАРЯПТИ

Ўзбек тилига давлат мақоми берилгани ҳақидаги Қонун қабул қилинганига уч йил тўлди. Қонунни амалга ошириш борасида қилинган ишлар биз орзу қилгандек натижалар бераяптими? Жамоатчи мухбиримиз шу хусусда фикр билдириш учун Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, филология фанлари доктори, профессор Ирисқул ҚЎЧҚОРТОЕВ билан суҳбатлашди.

— Ирисқул Қўчқортоевич, ўзингизга маълумки, ўзбек тилига давлат мақоми берилганига уч йил тўлди. Ана шу ўтган давр ичида бу борада бир қанча ижобий натижаларга эришдик. Бугунги кунда давлат тили ҳақидаги Қонуннинг бажарилишига доир ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдирсангиз.

— Давлат тили ҳақидаги Қонунга риоя қилиш бугунги кунда республикамизнинг барча нуқталарида деярли амал қилиняпти. Шунинг учун мен ҳозир қилинган ишлар хусусида эмас, балки мазкур Қонун туфайли юзага келган вазият ҳақида сўз юритиш ўринлироқ деб ўйлайман. Дастлаб шуни таъкидламоқчиманки, давлат тили тўғрисидаги Қонун туфайли, шунингдек республикамиз мустақиллиги шарофати туфайли Ўзбекистонда лисоний вазият ўзгаряпти. [illegible]

— Ўзингизга маълумки, матбуот орқали чиқишларда давлат тили ҳақидаги Қонунга айрим ўзгартишлар киритиш борасида таклифлар бўляпти. Айниқса республикамиз мустақил бўлгач Қонундаги муайян моддаларга муносабатлар ўзгарди. [illegible] давлат тилига тўла ўтиш учун 8 йил вақт белгиланганига сиз қандай қарайсиз?

— Давлат тилига 8 йилда ўтиладими, 8 йилдами, Қонун амалга ошиши шарт! [illegible]

— Ирисқул Қўчқортоевич, давлат тили ҳақидаги Қонуннинг 24-моддасида, Ўзбекистон Республикасидаги [illegible] номлари [illegible]

— Гапингиз ўринли. [illegible] ган махсус қонун-қоидаларга амал қилиш лозим. Акс ҳолда яна тузатишларга кунимиз қолади. Бу борада барча фикрларимни жамлаб айтмоқчиманки, жойларга ном беришда ўша ернинг тарихий аҳамияти, ўзига хос хусусияти, ўша ерга боғлиқ бўлган номларга эътибор бериш лозим.

Суҳбатдош Зариф МИРЗАҚУЛОВ.

МИЛЛАТ ЮРАГИ

Қадам олишимиз ўзгача бугун,
Умид чўққисига чўзаман қўлим,
Бир-бир ечилмоқда дилдаги тугун,
Бошдан қора булут тарқалди, элим!
Энди ўз тилимда сўзлай оламан
Оламнинг энг юксак минбарларидан.
Аммо бир дақиқа эслаб қоламан:
— Наҳот маҳрум эдим бари-баридан?!
Кулбаи-хонамдан нарига ўтмай,
Йиллар камситилди ўз она тилим.
Аламим, ғазабим қанча беркитмай,
Юрагим бўлади минг тилим-тилим.
Манқуртлар тилимни топтаб, ғариб деб,
Тиниқ булоқларга сиёҳ солдилар.
Марварид шоданинг ипини узиб,
Яна давраларда мағрур қолдилар.
Ўзбек она тилим миллат юраги,
Ундан фақат нонкўр кимсалар тонур.
Меҳнаткаш, меҳмондўст элим тилаги —
Олам ҳар бурчига отгандир томир.
Сўзлашар тилимнинг майинлиги бор,
Гурс-гурс қадам янглиғ забардаст, шаҳдам.
Ўзбакий сўзлашдан энди қилмас ор
Дала чангларини ютган ҳар одам.
Ўз урфи, ўз тили мукаммал элда,
Орқага қайтмоққа илож йўқ зинҳор.
Энди ошиқ-маъшуқ хорижий тилда
Ўзаро муҳаббат қилмайди изҳор!
Бир сўз малҳам бўлса, ўзга бир сўз тиғ,
Бир сўз йиқитса гар, бошқа бир сўз наф.
Қайнар хумчадаги тиллолар янглиғ
Қуюлиб келади ўзбекона гап.
Бугун мен сўзласам, олам бўлур ром,
Қўлни қўлга беринг, ҳамма дўст бўлсин.
Ўзбегим, ўзлигим, ўз тилим — салом,
Шундай кун келгани, халқим, рост бўлсин!

ТЎЛҚИН.

ЎЗ НОМИ БИЛАН «МАЪРИФАТ»

ЎЗБЕКИСТОН Республикасининг давлат тили тўғрисидаги Қонунини ҳаётга татбиқ этиш борасида фуқароларга ўзбек тилини, эски ўзбек тилини, инглиз тили ҳамда [illegible] ўзбек тилини ўргатиш учун 1990 йилнинг апрель ойида Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси Тошкент шаҳар бўлими «Маърифат» ўқув-маърифий университети ташкил этилди. [illegible]

[illegible]

Қувончлиси шундаки, шу йилнинг 3 августида бўлиб ўтган таъсис қурултойининг қарорига биноан «Маърифат» ўқув-маърифий университети бағрида «Маърифат» Халқаро жамияти тузилди. Жамият ва унинг бўлимлари фаолиятидан асосий мақсад Ўзбекистон Республикаси аҳолиси ўртасида ва хорижий давлатлар фуқаролари орасида ўзбек тилини ўрганиш, ўзбек халқи урф-одатлари, анъаналари, турмуш тарзини кенг тарғиб қилишда хайрли ишларни олиб боришдир. Ҳозирги кунда янги жамиятнинг низоми ишлаб чиқилди ва таъсис қурултойида тўла маъқулланди. Эндиликда «Маърифат» университети Халқаро алоқалар доирасига чиқмоқда. У ўзбек тилини ўрганишни истаган, ўзбек халқи ҳаётига қизиққан хориждаги ватандошларимизга кўмаклашиш истагида. Ҳозирги вақтда университет жамоаси Америка Қўшма Штатларидаги Индиана штати университети профессори Билл Физрманн, Нью-Йорк шаҳридаги «Америка—Туркистон» жамиятининг раиси, Карочи университетидан Абдул Жалил Абдул Халил ўғли, Иброҳимжон Хон Ободий ва бошқалар билан яқин алоқалар ўрнатиш йўлидан бормоқда.

Давлат тили ҳақидаги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 3 йиллиги кунида «Маърифат» ўқув-маърифий университети фаолиятидаги ижобий натижалар ва тўпланган тажриба, эртанги вазифалар, шу билан бирга янги тузилган «Маърифат» Халқаро жамиятининг мақсад ва орзулари ўзбек тили, ўзбек ёзуви Мустақил Ўзбекистоннинг жаҳон миқёсидаги нуфузи ҳар биримизни янги хайрли ишларга бел боғлаб ҳамфикр изланишимиз лозимлигини кўрсатмоқда.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

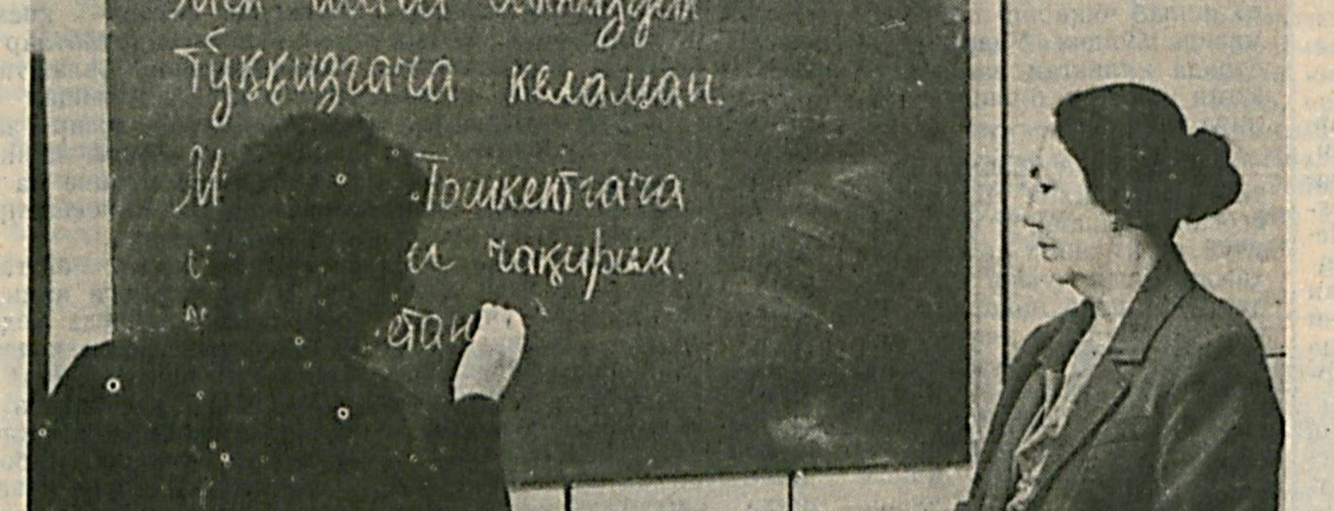

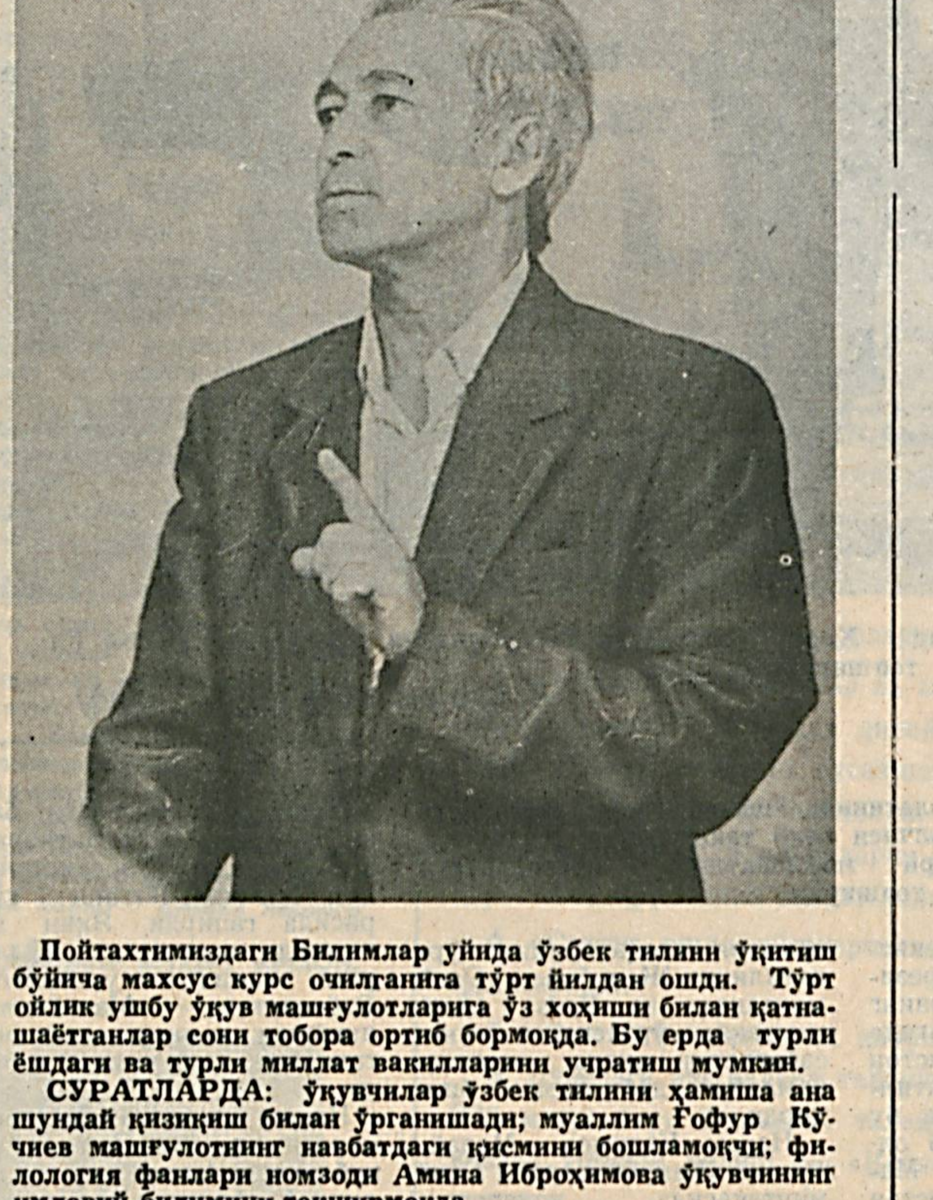

Пойтахтимиздаги Билимлар уйида ўзбек тилини ўқитиш бўйича махсус курс очилганига тўрт йилдан ошди. Тўрт ойлик ушбу ўқув машғулотларига ўз хоҳиши билан қатнашаётганлар сони тобора ортиб бормоқда. Бу ерда турли ёшдаги ва турли миллат вакилларини учратиш мумкин.

СУРАТЛАРДА: ўқувчилар ўзбек тилини ҳамиша ана шундай қизиқиш билан ўрганишади; муаллим Ғофур Кўчиев машғулотнинг навбатдаги қисмини бошламоқчи; филология фанлари номзоди Амина Иброҳимова ўқувчининг имловий билимини текширмоқда.

Андрей Пишненко суратлари.

Кўпнинг кенгашига

Сўз ҳам туғилади

СЎЗЛАРНИ адабий тил нормасида тўғри ишлатиш ҳар бир саводли кишининг она тили олдидаги муқаддас бурчидир. Ҳар қандай мутахассис ҳам ўз тилимни мукаммал биламан, ёзиш-чизиш ишларини ва адабий талаффуз меъёрини қойил қиламан, деб мақтана олмайди, албатта. Гап гуноҳларнинг оз-кўплиги ҳақида бориши мумкин, яъни қўлига қалам олган ёки микрофон олдига келган ҳар бир мутахассис сўзларнинг оғзаки ва ёзма тил меъёрларига қатъий амал қилиши шарт.

Тилимизда нотўғри ишлатилаётган сўзларни бир неча турга бўлиш мумкин. Рус тили таъсирида нотўғри талаффуз қилинаётган сўзлар алоҳида ўрин тутади. Юқорида айтилган «том маъно» иборасининг тўм шаклида талаффуз этилишини, жилд маъносидаги бу сўзнинг ҳозирги алифбомизда ёзилиши оқибати дейиш мумкин. «Томм» арабча тамом сўзининг қисқарган шаклидир. Арабча бу сўз икки «м», яъни икки «мим» ҳарфи билан ёзилади ва қўшалоқ ҳарфли феъл дейилади; «тамом» ва «том» сўзлари ўзакдош. «Том» ёки «тамом» деганда «тугал, тугалланган, мукаммал, узил-кесил», феъл шаклида бўлса, «ниҳоясига етказмоқ, такомиллашмоқ, тугалланмоқ» деган маъноларни англатади. Бу сўзнинг «том» шакли тожик тилида, классик ўзбек адабиётида бир қанча маъноларда кўплаб ишлатилган: «олими том — етук олим», «гапи том — гапнинг хулосаси», «аксарияти том»—«мутлақ кўпчилик», «ҳокимияти том» — «мутлақ ҳокимият», «даражаи том — тўлиқ даражада», «том ихлос — қулоғи том битмак» ва ҳоказо. «Том маъно» «чин маъно, тўлиқ маъно» демакдир. Бу сўзни тўм шаклида талаффуз қилиш хатодир. «Итмом бўлмоқ — ниҳоясига етмоқ» демакдир. Ёки арабча «ом» ва «омма» сўзлари ҳам бир ўзакли маънодош сўзлардир. «Ом» сўзида «о» товуши чўзиқроқ талаффуз қилинади. Масалан, «кўпчиликнинг мулоҳазаси» маъносидаги «афкори омма» фикри «ом» тарзида ҳам ишлатилади. «Ом бўлмоқ» — «оммалашмоқ», «кўпчиликка ёйилмоқ», «бори ом — умумий қабул», «оммий — умумий», «қатли ом — «оммавий қирғин» демакдир. Шундай бир шеър бор: «Тухми сут сиррини билсин хосу ом, хом бўлса дорию, пишса таом», яъни тухм (тухум) билан сутнинг сирини ҳамма билиб олсин... Физикадаги Ом (ўм) қонуни ва арабча «ом» сўзининг ҳозирги алифбомизда бир хил ёзилиши бу сўзларнинг бир хил талаффуз қилинишига сабаб бўлган.

Яна бир гуруҳ хатолар арабча-форсча сўзларнинг бузиб талаффуз қилинишидан келиб чиқади. Мисол учун «найранг» маъносидаги арабча «ҳийла» сўзи билан «анчагина» маъносидаги «хийла» сўзининг талаффузи ўхшаб кетади. «Ҳил-ҳил пишди» билан «хилма-хил» сўзлари ҳар бир хил талаффуз қилинади, яъни юмшоқ «ҳ» билан қаттиқ «х» товушлари фарқ қилинмайди. Шу ўринда «хил» сўзининг келиб чиқиши ҳақида гапиришни жоиз деб ҳисоблаймиз. Бу сўз асли арабча хайл «от» сўзидан олинган от, бир гуруҳ отлиқ кишилар (суворийлар), бир тўп одам, кейинчалик бир тўп нарса «хайл» дейилган. Бу сўз форс тилига «хейл», тожикчага «хел», ўзбекчага «хил» шаклида кирган, қозоқлар билан қирғизлар бу сўзни қул» шаклида ифода этадилар. Бу арабча сўз Ўрта Осиёда аслидан сақланиб қолган ҳоллар ҳам учрайди. Масалан, Сурхондарё вилоятида отхонани ҳамон «хайхона» дейишади. Келиб чиқиши бир бўлган хилхона сўзи эса қабристоннинг бир уруғ-авлоддан тарқалган кишилар дафн қилинадиган қисмини билдиради. Арабча сўзларнинг нотўғри айтилишига яна мисоллар келтириш мумкин. Масалан, «хатм» (хатми қуръон)-ни «хадм» шаклида айтиш, «ҳадим» буюриш каби.

«Худуд ул—олам», яъни «Оламнинг ҳадлари» номли тарихий асар (X аср) билан ўтган асрнинг охирида Истамбул шаҳрида нашр этилган «Қомус—ул аълам» комусини бир хил талаффуз қилиш ҳоллари учрайди. Ҳолбуки биринчи тилга олинган китоб номида ҳақиқатан ҳам «дунё» маъносидаги «олам» сўзи бор. Иккинчи китоб номи охиридаги сўз эса атоқли отлар (яъни жой номлари ва киши исмлари) маъносидаги аълам сўзининг кўплигидир. Агар араб ёзувини билган киши бўлса, буларни яхши фарқ қилган бўлар эди. Баъзан форсча сўзлар ҳам нотўғри талаффуз қилинади. Маҳлиқо сўзи билан моҳитобон сўзи моҳ («ой») сўзидан таркиб топган бўлса ҳам иккаласи икки хил талаффуз қилинади.

Худди шунингдек бир қанча соф туркий сўзлар ҳамда араб ва форс тилларидан келган сўзлар турли манбаларда турлича ёзилади ва турлича талаффуз қилинади: нўхат—нохот, нусха—нусқа, нағал—наҳал, наъл, мунчоқ—минчоқ, лекин—некин, иймон—имон, биҳишт—беҳишт, намозгар—намоздигар, кўланка—кўлага, чорбоғ—чорвоқ, қарич—қариш, қаллиқ—қайлиқ—қаллиғ, қарши қуда—қайчи қуда, қирғий—қийғир, тўппи—дўппи, қалай—қалайи, фанер—панир (тахта), чуст дўппи—тус дўппи, фамил чой—памил чой, новвой—нонвой, майиз—магиз, равот—работ, рус—ўрис, хазина—ғазна ва ҳоказо. Афсуски луғатларда бу ҳақда умумий бир фикр йўқ.

Баъзи бир сўзларнинг китобий ва оддий халқ тилидаги талаффузи фарқ қилади: аждаҳо —аждар, кабутар—каптар, масжид—мачит, паҳлавон—полвон, маротаба—мартаба, мулло—мулла ва ҳоказо. Баъзан жой номлари, шунингдек исм-фамилияларни талаффуз қилишда ҳам хатога йўл қўямиз: Маҳмуд Қошғарийни — Маҳмуд Қашқарий, Кобулни —Қобул, Кувейтни—Қувайт деймиз.

Хулоса қилиб айтганда сўз ва терминларни адабий тил меъёрида тўғри ёзиш ва талаффуз этиш нутқ маданиятимизнинг ёрқин кўзгусидир.

Суюн ҚОРАЕВ,

Ўзбекистон Фанлар академияси Тилшунослик институтининг катта илмий ходими.

ТИЛ ПАЙРОВИ

ИСКАНДАР. Айниддин ака, мана мустақил Республикамиз ҳам бир ёшга тўлиб, ўзининг дадил қадамларини ташлаяпти. Буни бутун жаҳон кузатиб турипти ва олқишлаяпти. Демоқчиманки, худога шукр, Ўзбекистонимиз ҳам ТИЛга тушиб қолди.

АЙНИДДИН. Тўғри айтасиз, Искандаржон. Мустақиллик шарофати билан ўзбекларнинг ҳам ТИЛИ чиқиб қолди.

ИСКАНДАР. Менингча, унинг ТИЛИ бу воқеадан анча илгари чиққан эди, шекилли?

АЙНИДДИН. Жуда тўғри, у туғилибоқ ТИЛга кириб кетди. Бўладиган бола бошидан маълум, дейишади-ку, ука.

ИСКАНДАР. Бундан чиқди, ТИЛИ чиққунча унинг саводи ҳам анча чиқиб қолган экан-да?

АЙНИДДИН. Ҳа, балли! Баъзи доялар боланинг танглайини кўтараман деб, ТИЛчасига зарар етказиб ҳам қўйишади.

ИСКАНДАР. БОЛА туғилганда қулоғига азон айтилса, зарур расм-русумлар қилинса, унинг ТИЛи тезроқ калимага келса керак-а?

АЙНИДДИН. Албатта-да, Искандаржон.

ИСКАНДАР. Шундай қилиб, ўзбек ТИЛига давлат мақоми берилганига ҳам уч йил бўляпти. Энди ТИЛимиз янада бурро бўлади, иншооллоҳ!

АЙНИДДИН. ТИЛингизга шакар, укам!

ИСКАНДАР. Ахир қачонгача ТИЛимизни қисиб юрамиз?

АЙНИДДИН. Илгари марказдагилар нима дейишса, ТИЛимизни тишлаб, тўти қушдек шуни такрорлардик-да!

ИСКАНДАР. ТИЛингизни қичитиб қўйдим, устоз. Дилингизда анча гаплар бор экан.

АЙНИДДИН. «Айтсам ТИЛим, айтмасам дилим куярди»-да ука. Лекин эсингизда бўлсин: тўти қушга ТИЛмоч керак эмас!

ИСКАНДАР. Тўғри айтасиз. «ТИЛга эътиборсиз — элга эътиборсиз», дейишади. Элнинг дилини билмаган одам энг аввало унинг ТИЛини билиши керак.

АЙНИДДИН. Жуда тўғри фикр. Ақли расо одам астойдил ҳаракат қилса, бир-икки йил ичида ҳеч бўлмаса, атрофдагилар билан бемалол ТИЛлашадиган бўлади-ку!

ИСКАНДАР. Янглишмасам ўзингиз ҳам қозоқ, қирғиз, тожик, туркман, татар, рус, озарбайжон ТИЛларида эркин сўзлашасиз, шекилли?

АЙНИДДИН. Худди шундай. Аммо уйда келинойингиз билан қуш ТИЛида ҳам сўзлашаман.

ИСКАНДАР. Ие, буниси қизиқ бўлди-ку! Қолганлар билан қайси ТИЛда гаплашасиз?

АЙНИДДИН. Уни қўяберинг-у, мабодо олдингиздан бирор фаришта, чиқиб: «ТИЛа ТИЛагингни!» деса, нима дер эдингиз?

ИСКАНДАР. ТИЛнинг суяги йўқ дегандек, юртимизда тинчлик, омонлик бўлсин, дейманда.

АЙНИДДИН. Шу гап ҳам эсингизда бўлсин: яна шошилиб, ТИЛингиздан гуллаб қўймангǃ

ИСКАНДАР. Бунақа дашном бераверманг, устоз. Бундайларнинг ТИЛдан қолганини кўп кўрганмиз.

АЙНИДДИН. Кечагина метрода кетаётсам икки-учта наманганлик қизларнинг гапларига қулоқ солдим. ТИЛлари бунча ширин! Бундай қарасам, уларнинг ёнида ўзлари ўлтирган эканлар. Мени кўрмай: «Юз ТИЛим бўлсин ТИЛим, бегонани ёд айласам» деб, хиргойи ҳам қилаяптилар.

ИСКАНДАР. Ўшандан кейин уйга кетаётиб, кўчада балчиқда ётган битта пиёнистани кўриб: «Кўзим чиқсун сени кўргунча бундоқ. Кесилсун ТИЛ сени сўргунча бундоқ!» дедим.

АЙНИДДИН. Агар у хушёр бўлганида ТИЛингизни суғуриб олган бўларди.

ИСКАНДАР. Хуллас, ТИЛга эҳтиёт бўлиш керак экан-да.

АЙНИДДИН. Энди Искандаржон, соатнинг ТИЛи ҳам вақтимиз тугаб қолганини кўрсатаяпти, гапираверib, ТИЛимиз ҳам чақа бўлаёзди. Яна бирор гапингиз борми, ёки?...

ИСКАНДАР. Ҳаҳ, нимадир демоқчи эдим-а? Шундоққина ТИЛимнинг учида турипти. Ҳа, ҳа топдим. Мана, ўлкамизда олтин куз. Ернинг ТИЛини билган деҳқонларимиз бу йил етиштирган қовун, тарвузлар нақ ТИЛни ёради-я!

АЙНИДДИН. Қани энди вақт топиб, ўша ерларга борсак. Сизлар ТИЛимлаб ердингиз, кекса одамга озгина қириб берардингиз.

ИСКАНДАР. Жуда баланддан келдингиз, устоз. Сизнинг шартингизни бажариш учун полизчидан ТИЛхат олиш керак экан-да? Бўпти! ТИЛхатни менга қўйиб беринг.

АЙНИДДИН. Ўғил бола гап, Искандаржон. ТИЛёғламалик қилган одам ТИЛдан қолсин! Мен эса, ТИЛингиздан чиққанни ТИЛлога битаман!

ИСКАНДАР. Раҳмат, устоз! Энди дилдаги, ТИЛдаги ТИЛсимларни очайлик. ТИЛимиз шунчалик бой, жозибали, сермазмун, сержило экан, уни қадрлайлик, ардоқлайлик.

Айниддин ЗАЙНИДДИН.
Искандар РАҲМОН.

ҲАЙДОВЧИЛАРИМИЗ— ҒАЛЛАЗОРДА

БУГУНГИ кунда қўшни Қозоғистоннинг Кўкчатов вилояти ғалла майдонларида пойтахтимизнинг «Тошшаҳарюктранс» акционерлик жамиятига қарашли 125 та бортли ва ўзи ағдарадиган машиналар 92-йилги ғалла ҳосилини йиғиштириб олишда зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Айниқса 2502, 2512, 2521-автоколонналари ва 127-автокорхона ҳайдовчилари бу борада самарали фаолият кўрсатишмоқда. Бу меҳнат натижасида улар Кўкчатов вилоятининг хирмон ва қабул пунктларига 90 минг тонна буғдой ташиб келтирдилар. Республикамизнинг Жиззах вилоятида ғалла ҳосилини йиғиб олишда меҳнат қилган ҳайдовчилар, бугунги кунда бу ерда, яъни мазкур районларнинг Ильич ва Киров номли буғдойчиликка ихтисослашган хўжаликларида ҳам энг юқори меҳнат кўрсаткичига эришдилар. Шу йилнинг ёзида Ғаллаорол районининг 4 та буғдойчилик хўжалигида ҳам «Тошшаҳарюктранс» автокорхоналарига қарашли юздан зиёд машиналар дон ташишда хизмат қилган эдилар. Улар икки ой давомида хирмонга 68 минг тонна арпа ва буғдой ташиб келтиришди. Шунингдек, омборларга ва дўконларга ҳам 3 минг тоннагача бўлган ҳар хил турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, жумладан, картошка, полиз экинлари, мева ва сабзавотлар етказиб берилди.

Энг муҳими — пойтахт автотранспортчилари дон қабул қилиш нуқталарида хизмат қилаётган ишчиларга ва деҳқонларга 16 минг тоннадан ортиқроқ донни белгиланган жойларга етказишда катта кўмак бердилар. Албатта бу кичкина миқдор эмас, яъни ана шу ташилган ғалла, бутун Жиззах вилоятининг давлатга топширган дон маҳсулотларининг 20 фоизини ташкил қилади. Бундан ташқари махсус омборларга олий навдаги буғдой, арпа ва нўхотларнинг уруғлик ҳисобидаги қисмлари ҳам ташиб келтирилди. Бу билан, ҳайдовчилар ёрдамида келгуси йил ғалла ҳосили учун ҳам асос солинди.

— Қишлоқ хўжалигининг асосий маҳсулотини йиғиб олишда ҳайдовчиларимиз тиришқоқлик билан меҳнат қилиб, ғаллакорларга жуда катта ёрдам беришди, — дейди пойтахт акционерлик автожамиятининг бўлим бошлиғи Шавкат Умеркаев. — Аммо уларнинг энг моҳирларининг номларини алоҳида таъкидламоқ жоиз. Булардан Аъзам Алимов, Абдусамат Аҳмеджонов, Владимир Васильев, Аҳмад Тўлаганов ва бошқалар вақт билан ҳисоблашмай, эртадан кечгача дала—комбайн — хирмон — элеватор йўналиши бўйлаб меҳнат қилдилар. Албатта ҳайдовчиларимиз Жиззах вилоятининг Ғаллаорол райони ғаллакорлари ва ҳокими Турдибой Умрзоқовнинг миннатдорчиликларига шунчаки сазовор бўлганлари йўқ.

Михаил АВЕРИН.

САФЛАРИ ОРТМОҚДА

ҲОЗИРГИ кунда Низомий номли муаллимлар институтининг барча факультетларидаги Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи бошланғич ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари кетмоқда. Умуман бу институт талабалари орасида жамоат ишларига эътибор, уюшқоқлик, оммавийлик юқори ўринда туради. Улар ўзларининг ташкилотлари ва унинг ҳаётига бефарқ қарай олмайдилар. Мана шу ташкилот ёрдамида бўш вақтларини кўнгилли ва қизиқарли ўтказишаяпти. Доимо ҳар хил тадбирлар уюштирилиб турилади. Талабаларнинг бундай фаоллик кўрсатишлари институт Ёшлар Иттифоқи томонидан муносиб баҳоланмоқда. Комитет уларни амалда моддий таъминлаб туради. Балки шу сабаб институт талабалари орасида Ёшлар Иттифоқига аъзо бўлувчилар сони кундан-кунга ортиб бормоқда.

Шайдо ХУДОЁРОВА.

ШАРОФ Рашидов Усмон Юсупов айтганларидек, ҳақиқатан ҳам камтарин инсон эди. У киши жумҳурият Олий Кенгаши Раёсатининг Раиси бўлишига қарамай, оддий ишчими, колхозчими, зиёлими, ўқувчими — ким бўлишидан қатъи назар, самимий саломлашиб, ҳол-аҳвол сўрар ва гаплашар, керак бўлса ёрдам қўлини чўзар эдилар.

1950 йилнинг август ойида Самарқанд вилояти Норпай районидаги Зирабулоқ бекатига [illegible] кетаётган 10-синф ўқувчиси Тошмурод Маманиёзов билан машинадан тушиб саломлашади. Ундан 10-синфни битиргандан кейин яна ўқишни давом эттиражагини сўраб билгач, унинг яшаш жойини ёзиб олади. Суҳбат давомида Маманиёзовнинг отаси оддий колхозчи эканини билади ва 1951 йил январь ойида унга ёрдам тариқасида пул юборади. Тошмурод 10-синфни битиргандан кейин Тошкент шаҳрига ўқишга келишини таъкидлайди. Т. Маманиёзов 1951 йили САГУ (ҳозирги ТошДУ)нинг биология факультетига кириб, 1956 йили ўқишни битирди. Шароф Рашидов унинг ҳол-аҳволидан хабар олиб туриши билан бирга, унга иқтисодий ёрдам ҳам бериб турди. Ҳатто, унинг укаси Саъдулла Маманиёзовни ҳам САГУнинг шу факультетига ўқишга киришига ёрдам берадилар. Тошмурод Маманиёзов ҳозир Норпай районидаги «Иттифоқ» жамоа хўжалигида бош [illegible] бўлиб ишлаяпти. Унинг укаси эса САГУни битиргандан кейин аспирантурага кириб, биология фанлари номзоди илмий даражасини олишга сазовор бўлди. Ҳозир у Каттақўрғондаги тажриба лабораторияси мудири лавозимида ишлаб келмоқда.

...1949 ЙИЛДА Москвада бўлиб ўтган Тинчлик тарафдорларининг Умумиттифоқ биринчи конференциясидан кейин қабул маросимида ёзувчи Александр Фадеев Ўзбекистон делегациясининг шарафига қадаҳ кўтариб шундай дейди: «Мен талантли санъаткор, партия ходими, дўстим Рашидов билан фахрланаман». Ўшанда Александр Фадеев башорат қилган эди: «Сени улкан партия ва давлат иши кутаётганлигини биламан, сенга туғишган биродарим каби шуни айтиб қўйишим керак — тинмай ижод қил». Александр Фадеев бир йилдан кейинги учрашувда ўзининг шу сўзларини яна такрорлади. Ўшанда улар СССР Ёзувчилар уюшмаси бошқарувининг пленумида сўзлаган ва кеч оқшом Москва кўчаларида айланиб юрган эдилар. Ўшанда Шароф Рашидов Александр Фадеевга ўзининг ижодий режалари, орзулари, ташвишлар, дунёнинг мураккаб чигалликлари ҳақида юракдан гапирган эди. Кейин охирги марта Александр Фадеев билан бетоб бўлиб ётганида учрашган. Александр Фадеев шундай васият қилади: «Азизим Шароф Рашидович, сенинг ажойиб истеъдодинг бор, қаламни сира ҳам қўлингдан қўйма. Сендан бирдан-бир илтимосим — ёз».

Бу ҳаётлари бир-бирига ўхшаб кетадиган одамларнинг дўстлиги эди. Уларнинг ҳар икковлари ҳам йирик жамоат арбоби, истеъдодли адиб эдилар. Уларнинг учрашувлари ҳақида ўйларкансан, бир-бирига ўхшаш ҳаётий, ижодий йўлларини назардан кечираркансан, Шароф Рашидовнинг асарларига янгича кўз билан қарай бошлайсан, киши.

Адиб Шароф Рашидовнинг ўзига хослиги шундаки, у ҳаётнинг қайноқ қучоғига шўнғиган, ижтимоий-психологик таҳлилни маҳорат билан чизади. У ҳаёт тараққиётининг асосий куч-қудратларини очаркан, одамларнинг ҳиссий, маънавий интилишларини бадиий воситалар билан таъкидлаб тасвирлайди.

Шароф Рашидов байналмилаллик ва миллийлик таълимотининг назарий масалалари билан муттасил қизиқди ва шуғулланди. У айниқса, маданий алоқаларнинг аҳамиятини таъкидлаган эди: бизнинг жамиятимизда рўй бераётган бу ҳодисалар оддий нарса эмас. Миллатларнинг маънавий жиҳатдан ўзаро бойиб бориш усуллари ранг-барангдир. Маданиятнинг байналмилаллашувида рус тили улкан роль ўйнайди, деб ёзган эди Шароф Рашидов. У халқларни бирлаштиради, уларни ватан ва жаҳон халқлари маданиятининг энг яхши намуналари билан ошно қилади, ўзаро алоқаларини мустаҳкамлайди.

Шароф Рашидов адабиётни оламни билиш ҳамда янги инсонни тарбиялашнинг таъсирчан қуроли, деб билди. У [illegible] халқчиллик принципининг моҳиятини очиб берди.

* Шароф Рашидовнинг 75 йиллиги олдидан

«У бизларнинг ҳам адибимиз»

деган эди Чингиз Айтматов

Унинг адабий-танқидий тадқиқотларидаги асосий йўналишларни сарлавҳаларидан ҳам англамоқ мумкин: «Халқлар дўстлиги байроғи остида», «Замонавийлик — адабий ва санъатнинг қалби», «Адабиётнинг ғоявийлиги ва юксак бадиийлиги учун», «Давр нафаси» ва бошқалар.

Шароф Рашидовнинг эстетик ва этик йўналишларининг мақсади аниқ: бу ҳаётнинг ўзи — худди тўлқин дарё каби одамларга янгилик келтиради, ижодий руҳ бағишлайди. Ёзувчи эса бу жараённи тинимсиз ўрганмоғи керак, яъни кечинмаларни ҳаққоний ифодалаши ва уларда янги ажойиб қирраларни топа олган улуғвор маънавий кучдир. У халққа хизмат қилишнинг ва демак, тинчлик ишига хизмат қилишнинг намунасидир.

Байналмилаллик — санъатнинг байроғи. Адабиётлар ўртасидаги қон алмашинувисиз ижодий тараққиётни тасаввур қилиш мумкин эмас. Шароф Рашидов шундай деган эди: «Мен Якуб Колас, Вилис Лацис, Андрей Упит, Мухтор Авезов, Гумер Баширов сингари адибларнинг ижодини билмасдан туриб [illegible] тасаввур қилолмайман...»

Шароф Рашидов жумҳуриятимизнинг халқ хўжалиги тараққиёти учун ҳам кўп иш қилди. У Сибирь дарёларининг сувини Ўрта Осиёга оқизиш ҳақида гап юритар экан — бу минтақа учун ҳаводай зарур эди. Шундай катта режа амалга оширилса жумҳуриятимиз ва минтақамиз сув билан таъминланиб, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш авж олган бўларди. Айниқса, пахтачилик ривожлантирилса улкан йўл очилган бўлур эди. Бундан ташқари, ортиқча сувни Орол денгизига қуйиб, ҳозирги фожианинг олдини олган бўлардик.

ДАРҲАҚИҚАТ, Шароф Рашидовнинг жасур ва доно инсон эканлигини фақат жумҳурият халқи эмас, балки бутун Ўрта Осиё халқлари яхши билади. Ўлимидан [illegible] ҳоз Душанбада, ҳоз Бишкекда ёки Олмаотада бўлмайлик, бу инсон тўғрисида фақат илиқ сўзларни, самимий эслашларни эшитамиз.

Муаллифлардан бири юмуш юзасидан 1989 йил май ойида Бишкекда бўлганида, Чингиз Айтматов ҳузурига борди. Суҳбат асносида Чингиз оға ниҳоятда [illegible] билан: «Шароф [illegible] Сизларнинг эмас, бизларнинг ҳам адибимиз. Мен, албатта, эссе ёзаман у киши ҳақида», деган эдилар.

Ганнинг очиғи улкан қалб эгаси, камтарин ва доно инсонни унутиб бўлармиди? Президентимиз Ислом Каримов ўз вақтида, халқ дилидан жуда ҳам одил ва ҳақ гапни айтдилар. У киши Шароф Рашидовнинг обрў-эътиборини қайта тиклар эканлар, халқимизда, қолаверса умумбашар, умуминсониятдаги удум: ўлганлар ортидан тош отмайдилар, балки яхши гап айтиш керак, деган ҳақ фикрни билдирдилар.

Хулоса қилиб шуни айтиш керакки, Шароф Рашидов камтарин ва доно шахс, байналмилалчи, атоқли адиб, йирик давлат ва жамоат арбоби эди. Унинг назарий ҳамда публицистик асарлари, роман ва қиссалари давр ҳодисаларини ўзига хос тарзда тадқиқ қилди. Ўша даврнинг улкан, бетакрор адиби асарлари нафақат ҳозирги авлодлар учун, балки келажак авлод учун ҳам хизмат қилажак!

К. НОРМАТОВ,
профессор.
Н. ОЧИЛОВ,
доцент.

ХАЛҚ ҒАМИНИ ЕБ ЯШАМОҚ КЕРАК

17 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасида мажлис бўлди. Унда республика халқ депутатлари, вазирликлар ва идораларнинг масъул ходимлари, вилоятлар ва шаҳар ҳокимларининг ўринбосарлари, айрим ноҳияларнинг ҳокимлари, концернлар ва уюшмалар, бирлашмалар, суд, прокуратура органлари ва оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари қатнашдилар.

Мажлисни Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А. Муталов бошқарди.

Йиғилишда «Мева-сабзавот маҳсулотлари ва картошка тайёрлаш, уларни қишга асраш ҳамда қишлоқ хўжалиги ишларининг аҳволи тўғрисида»ги масала муҳокама этилди. Ушбу масала юзасидан Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков маъруза қилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар кенгаши, кўпгина вилоятлар ва ноҳияларнинг ҳокимликлари, «Ўзмевасабзавотузумсаноат», «Ўзкооптайёрловсавдоси», Республика Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзбексавдо», Ўзбекбирлашув уюшмалари раҳбарлари ва уларнинг жойлардаги ташкилотлари вужудга келган ҳозирги шароитда мева-сабзавот ҳосилини ўз вақтида йиғиштириб олиш ҳамда картошка, мева-сабзавот, узум ва боғдорчилик маҳсулотларини белгиланган ҳажмда қишга тайёрлаш бўйича топшириқларни бажариш, қишлоқ хўжалиги барча ишларини муваффақиятли туғаллашнинг ижтимоий-иқтисодий аҳамиятини тўла тушуниб етмаётганлари йиғинда таъкидлаб ўтилди.

Фактлар шундан далолат берадики, ҳокимликларнинг бу ишга лоқайдлиги ва назоратсизлик оқибатида Бухоро, Сурхондарё, Фарғона вилоятларида ва Тошкент шаҳрида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан омборларда кам картошка сақлашга қўйилган. Умуман, республикамизда кам сабзавот ғамланган. Ресурслар мавжудлигига қарамай, Бухоро, Жиззах, Сирдарё, Тошкент ва Фарғона вилоятларида пиёз жамғариш пайсалга солинмоқда. «Ўзбексавдо» ва Ўзбекбирлашув уюшмаларининг бўлинмаларида маҳсулотларни сақлаш ишлари ниҳоятда қониқарсиз олиб борилмоқда. Шу билан бир вақтда катта миқдордаги мева-сабзавот маҳсулотлари республиканинг ташқарисига олиб чиқиб кетилишига йўл қўйилаётгани ташвишланарлидир.

«1992/93 йилнинг кузқиш даврида республика халқ хўжалигининг барқарор ишлашини таъминлашнинг аҳволи (Фарғона вилояти мисолида), иситиш қозонхоналарининг шайлиги, ёқилғи заҳираларини бунёд этиш ва резерв идишларини мазут билан тўлдириш ҳақида»ги масала муҳокама этилди. Бу ҳақда Республика Бош вазирининг ўринбосари Қ. Ҳаққулов маъруза қилди.

Мажлисда қайд этилганидек, вазирликлар ва идоралар, корхоналар ва ташкилотлар, маҳаллий кенгашлар тасдиқланган дастурларга мувофиқ хўжаликларни қиш шароитида ишлашга тайёрлаш чора-тадбирларини амалга оширмоқдалар. Бироқ халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида режалар ўз вақтида бажарилмади.

Объектларни моддий-техника ресурслари, эҳтиёт қисмлар ва ёқилғи билан таъминлашда аҳвол мураккаблашганига эътибор қаратилди. Асбоб-ускуналар, ёқилғи материалларнинг нархи ошиб бораётган, хўжалик юритишнинг янги усулларига ўтилаётган ҳозирги шароитда турли даражалардаги раҳбарларнинг ўз вақтида қарорлар қабул қилишда йўл қўйган камчиликлари айрим тадбирларнинг ва вазирлар маҳкамаси протокол топшириқларининг бажарилиш муддатлари барбод бўлишига олиб келмоқда.

Фарғона вилоятида қишга тайёргарлик ишлари кўнгилдагидек олиб борилмаяпти. Маҳаллий бошқарув органларининг, вазирликлар ва идоралар вилоят бўлинмаларининг ана шу йўналишдаги ташкилотчилик фаолиятида жиддий камчиликлар борлиги айтиб ўтилди.

Шундан кейин кун тартибининг навбатдаги масалалари — «Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ органларини янада мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ҳамда «Ўзбектуризм» Миллий компанияси фаолиятини ташкил этиш ишлари ҳақида»ги масалалар кўриб чиқилди.

Мажлисда «Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатияси университетининг фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги масала ҳам муҳокама қилинди. Мазкур масала бўйича Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси С. Саидқосимовнинг ахбороти тингланди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. Йўлдошев иштирок этди.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Шу туфайли ёқилғи-энергетика ресурслари ва аҳолига кўрсатиладиган хизматларнинг чакана нархлари ҳамда тарифлари кузда тутилганидек оширилганида оила бюджетининг ҳаражатларида коммунал хизматлар ҳақининг улуши унчалик кўп ошмайди ва бир оилага ўрта ҳисобда 4 фоизни ташкил этади.

Юқорида кўрсатиб ўтилган ҳамма фактлар бутун халқ хўжалигимизнинг самарадорлигига таъсир қилиши табиий, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот таннархи ва унинг улгуржи нархлари ошиб бораётгани ҳамма жойда кузатилмоқда.

Чунончи, мазкур сабабга кўра, шунингдек ем-хашак ва асбоб-ускуналарнинг нархи ошиб кетганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг чорва ва сут учун янги харид нархлари жорий этиш тўғрисидаги таклифи қабул этилди. Уларнинг харид нархлари — тирик вазндаги мол гўшти учун 1,5 баравар, қўй гўшти учун 1,3 баравар, чўчқа гўшти учун 1,7 баравар оширилди ва сўйилган вазндаги 1 килограмм гўштнинг ўртача нархи 120 сўмни ташкил этади. Сутнинг харид нархлари икки баравар оширилди ва 1 килограмми 10 сўмни ташкил этади. Бу эса ўз навбатида чакана нархларни ҳам оширишни талаб қилди.

Ўзбекистон ташқарисидан ташиб келтириладиган озиқ-овқат маҳсулотларига қилинадиган ҳаражатлар кўпайиб бораётганлиги чакана нархларнинг ошишига объектив равишда таъсир қилувчи бошқа бир муҳим омилдир. Республика ҳукумати бу ҳақда аҳолини мунтазам равишда хабардор қилиб келмоқда. Масалан, Қозоғистондан 1 килограмм буғдой сотиб олиш бизга 25 сўмга тушмоқда, шу буғдой унининг 1 килограмми, саноатнинг қайта ишлаш ҳаражатлари ҳисобга олганда, камида 35 сўм туради. МДҲ республикаларидан гўшт 90—100 сўм, сариёғ 180—200 сўм нархда келтирилмоқда.

Бундан ташқари чет эллардан жаҳон нархларида ва валюта эвазига озиқ-овқат харид қилинмоқда. Бироқ, долларнинг сўмга нисбатан қадри доимо ошиб бориши сабаби бу маҳсулотларни харид қилиш республикага МДҲ мамлакатларидан харид қилишдан ҳам қимматга тушмоқда. Масалан, жаҳон бозорида 1 тонна буғдой 130 доллар, 1 тонна чой 2200 доллар, 1 тонна гўшт 1150 доллар туради. Газетхон бу нархларни сўмга айлантириб ҳисоблаши қийин эмас. Газетанинг шу сони босилиб чиққан пайтда долларнинг қадри тағин ҳам юқорироқ бўлишини билганимиз учун биз бундай қилмадик.

Мана шу сабабларга кўра, қарорга биноан 19 октябрдан бошлаб республикада қуйидаги озиқ-овқат маҳсулотларининг янги чекланган чакана нархлари (ўрта ҳисобда) жорий этилди: 1 килограмм буханка (оқ, қорароқ, жавдар) нон — 10 сўм, ун — 12 сўм, макарон — 22 сўм, гуруч — 25 сўм, ўсимлик ёғи — 20 сўм, чой — 120 сўм, ҳамма турдаги 1-тоифа 1-нав гўшт (парранда гўштидан ташқари) — 80 сўм, қаймоғи олинмаган 1 литр сут — 10 сўм, кир совун — донаси 10 сўм. тухум учун шартномавий (эркин) нархлар белгиланади.

Шунга қарамай, республика ҳукумати аҳолини ва аввало, кам даромадли табақаларни ижтимоий ҳимоялаш мақсадида озиқ-овқатнинг чакана нархлари кескин кўтарилишини чеклаб, маҳсулот бирлиги нархларининг кўп қисмига бюджетдан дотация бермоқда. Чунончи, янги чакана нархларга биноан аҳолига талонлар бўйича сотилаётган ҳар килограмм гўшт учун бюджетдан 60 сўм, ҳар килограмм ун учун 18 сўм, (ўрта ҳисобда) гуруч учун 4 сўм, ўсимлик ёғи учун 7 сўм, чой учун 140 сўм, бир дона кир совун учун 7 сўм ажратмоқда ва ҳоказо.

Ҳатто айрим озиқ-овқат маҳсулотларининг мана шу янги чакана нархлари шароитида ҳам бу нархлар Ўзбекистонда МДҲнинг бошқа минтақаларига нисбатан анча паст, қуйидаги жадвал маълумотларидан буни кўрса бўлади.

МДҲ ДАВЛАТЛАРИНИНГ ПОЙТАХТЛАРИДА АЙРИМ ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ ЧАКАНА НАРХЛАРИ ДАРАЖАСИ

(килоси, сўм ҳисобида).

	Тошкент	Москва	Бишкек	Киев	Олма-Ота
1 тоифа мол гўшти	80—00	92—00	100—00	132—00	121—00
Ўсимлик ёғи	20—00	58—00	100—00	120—00	86—00
Сут (бир литр)	10—00	14—00	12—00	12—00	11—00
Қанд-шакар	45—00	73—00	80—00	100—00	90—00
Олий нав буғдой уни	15—00	15—00	30—00	—	41—00
Олий нав буғдой унидан ёпилган нон	11—00	25—00	34—00	—	41—00
Жавдар унидан ёпилган нон	4—00	12—00	10—00	14—00	8—00
Олий наа буғдой унидан макарон	24—00	45—00	55—00	110—00	60—00

Ҳукуматнинг чакана нархлар кўтарилиши таъсирини юмшатишга қаратилган ташкилий ва молиявий тадбирлари билан бир қаторда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан 1992 йил 1 октябрдан бошлаб аҳолини ижтимоий ҳимоялаш соҳасида олдини олиш чоралари кўрилди. Маълумки, Республика Президентининг фармони билан иш ҳақи ва меҳнат нафақасининг энг оз миқдори ойига 2000 сўм қилиб белгиланди. Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва ногиронларига нафақаларнинг энг оз миқдори 2500 сўм асосида тўланади, бунда Улуғ Ватан урушининг III гуруҳ ногиронларига тўланадиган нафақалар энг оз иш ҳақи даражасига етказилди. Бюджет ҳисобидаги барча муассаса ва ташкилотлар ходимларининг иш ҳақи 1,6 баравар оширилди. Фуқаролар даромадларининг солиқ солинмайдиган оз даражаси ойига 2000 сўм миқдорида белгиланди.

Олий ўқув юртлари талабаларининг, техникумлар ва ҳунар-техника билим юртлари кийим-кечак ва озиқ-овқат билан таъминланмаган ўқувчиларининг стипендиялари 1,6 баравар оширилди. Талабаларнинг ошхона ва буфетлари тушликлар қийматидан 50 фоизлик чегирма сақлаб қолинди. Республика маҳалла комитетлари раислари ва котибларининг мансаб окладлари 2 баравар оширилди.

Болали оилаларга мадад бериш мақсадида болалар учун ҳозир амалда бўлган ижтимоий нафақалар 1,5 баравар кўпайтирилди. Жами даромади оиланинг ҳар бир аъзосига энг оз ойлик иш ҳақидан ошмайдиган болали оилаларга нафақа тўланиши белгилаб қўйилган.

Биринчи марта никоҳ тузадиган келин-куёвларга гилам буюмлар ва мебель сотишнинг имтиёзли тартиби сақлаб қолинди, оилага тўланадиган товон миқдори 1500 сўмдан 5000 сўмгача кўпайтирилди.

Мана шу чора-тадбирлар учун ҳар ойда республика бюджетидан салкам 5 миллиард сўм қўшимча ҳаражат қилинмоқда.

Қарорларда тегишли вазирликлар ва идораларга эркин (шартномавий) нархлар белгилаш интизомини, ёзиб қўйилган чекланган нархлар ва тарифлар даражасига қатъий риоя этилишини назорат қилишни кучайтириш юзасидан топшириқлар берилди.

* Келажагимиз—мактабда

УЛАР ШАРҚШУНОС БЎЛИШАДИ

⊙ Собир Раҳимов районида шу ойнинг бошидан шарқ тилларини чуқур ўргатадиган махсус мактаб-лицей фаолият кўрсата бошлади. У нафақат Тошкент шаҳрида, балки республика миқёсида ягона ўқув даргоҳидир. Биз лицей раҳбари А. Раҳматуллаевга бир неча савол билан мурожаат этдик.

— Абдулла Фахриддинович, аввало айтингчи, сизларда ана шундай илм маскани ташкил этиш истаги қандай туғилди?

— Районимизда азалдан шарқ тилларига қизиқиш ва уларни ўрганиш анъанага айланиб келган. Шунингдек, пойтахтдаги бошқа масканларга нисбатан бизда шарқ тиллари чуқур ўргатиладиган мактаблар кўпроқ. Ана шу мактаблар асосида Республика Халқ таълими вазирлиги таклифи билан собиқ 1-ўқув комбинати биносида умумлашган махсус Шарқшунослик лицейи очишга қарор қилдик.

— Ўқувчи-абитуриентларни лицейга қабул қилиш жараёни қай тарзда кечганлиги ҳақида ҳам икки оғиз сўзлаб берсангиз.

— Лицейимизга олдинига фақат энг иқтидорли, тил ўрганишга қизиқиши бор, 8—10-синф ўқувчиларидан 250 нафарини танлов асосида қабул қилмоқчи эдик. Аммо лицейда ўқиш истагини билдирган ўқувчилар сони кун сайин ошиб, Тошкентнинг турли бурчакларидан, ҳатто вилоятлардан аризалар туша бошлади. Охир-оқибатда бир ўринга 7—8 ўқувчи даъвогарлик қилди. Шунинг учун келажакда баъзи талабаларнинг ўқиш дастурларига дош беролмай кетиб қолишларини ҳисобга олиб, қўшимча синфлар ҳисобига яна 50 нафардан зиёд ўқувчини қабул қилдик. Булар янги усулдаги тестсинов ва суҳбатдан ўтдилар.

— Лицейда ўқиш биринчи сентябрдан эмас, балки бир ой кечикиб бошланди. Бунинг сабаби нимада?

— Ўқув комбинати талабга жавоб бермагани учун бинони таъмирлашга тўғри келди. Таъмирлаш ва хоналарни ўқув қуроллари билан жиҳозлаш ўқув режаларимизни ўзгартириб юборди. Худди шу сабабларга кўра абитуриентлардан аризаларни 15 сентябргача қабул қилдик, кириш имтиҳонлари ҳам кечроқ олинди.

— Лицейга қабул қилинган ўқувчилар тилларни қай тарзда ўрганишади ва уларга дарс берадиган ўқитувчилар малакаси қандай?

— Талабалар ҳинд, араб, инглиз, форс ва турк тилларини ўрганишади. Улар мактабда сабоқ олган тилларига қараб 5 гуруҳга бўлинишган. Бундан ташқари мактаб дастуридан ўрин олган бошқа фанлар ҳам соатлари қисқартирилган ҳолда ўргатилади. Шу боис ўқитувчилар танлов асосида қабул қилинди. Улар орасида иккита кимё фанлари, учта физика-математика, иккита тарих, битта фалсафа фанлари номзодлари бор. Арабшунос олим Турғун Қодировни эса Шарқшунослик институтидан таклиф этдик.

— Лицейни битирган йигит-қизлар қандай имкониятга эга бўлишади?

— Ишончим комилки, улар Тошкент университетининг барча гуманитар факультетларига, Шарқшунослик институтига ва яқиндагина ташкил этилган Жаҳон тиллари халқаро университетига кириб, ўқиш даражасига етиб борадилар.

Суҳбатни Нарзулла ҲАМРОЕВ ёзиб олди.

УЗИ ПИШИРГАН ОШ

ШВЕЦИЯ Қизил Хоч жамиятининг маълумотларига қараганда одамларнинг табиатга ўйламай қилаётган тажовузларининг оқибатида, турли хил табиий офатлар натижасида бахтсиз ҳодисалар кўпайиб кетмоқда. Фақатгина ўрмонларнинг кесилиши ва тупроқнинг емирилиши 1960—1970 йилларда табиий офатлар пайтида ҳалок бўлган одамлар сонини 5 марта оширган. Хусусан Учинчи дунё мамлакатлари кўплаб озор чекмоқда: ўрмонлар майдонининг, яйловларнинг қисқариши ёмғир мавсумида дарёларнинг тошиб кетишига, иссиқ пайтда эса қуриб қолишига сабаб бўлмоқда. Афсуски, аҳоли сони тўхтовсиз ўсиб бормоқда. Одамлар тез-тез сув босадиган хавфли тоғ этакларига, сейсмик силкинишлари юқори бўлган районларга уй-жой қилишга мажбур бўлмоқдалар.

Одамзод нима қилсин экан-а? Ўзи ривожлантирган тараққиётга ўзи охири ем бўлади чоғи!..

* Билиб қўйган яхши

АРКТИКАНИНГ ТАШВИШЛАРИ

ЯҚИНДА Арктиканинг Канада қисмида катта илмий тадқиқот ишлари бўлиб ўтди. Ундан мақсад ёввойи ҳайвонлар организмида зарарли ва заҳарли моддалар оз-кўплигини, тери ва жигар тузилишини аниқлаш эди. 114 та оқ айиқ текшириб кўрилганда, олимлар унда бир талай заҳарли моддалар борлигини аниқлашди. Бу моддалар ундан минглаб чақирим узоқликдаги заҳарли ва ифлослантирувчи моддаларга айнан ўхшаш эди. Канадалик тадқиқотчилардан бири Росс Норсрамнинг айтишича катта қитъани нима хароб қилаётган бўлса Арктикани ҳам шу моддалар қамраб олаётир.

САЁҲАТ... ТАҲДИД СОЛМОҚДА

АНТАРКТИДАДА туризмни ривожлантириш хусусидаги баҳслар яна авжига чиқди. Чили, Франция ва бир қанча Оврупо мамлакатлари Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия ва Янги Зеландиянинг нуқтаи назарига қарши чиқмоқдалар. Улар бу минтақа (яъни Антарктида)да фаол саёҳатни қатъий чегаралаш тарафдорларидирлар. «Буюк учлик» эса қитъани ҳимоя қилиш учун етарли шарт-шароитлар мавжуд деб эътироз билдирмоқдалар.

АҚШ ҳар қандай чуқур, ҳар томонлама назоратга қарши чиқмоқда. Бу бежиз эмас, чунки ҳар йили беш-ўн минг сайёҳ — уларнинг кўпчилиги америкаликлар — Антарктидага келадилар. Улар миллионлаб доллар демак. Франция эса бу ерга меҳмонхоналар қуришга мутлақо қарши. Улар: «оқ қитъа» — дунёдаги энг катта чучук сув омбори ва илмий текширишлар учун улкан лаборатория ҳисобланади. Шу сабабли уни фаол ҳимоя қилмоқ зарур», деган фикрдалар.

ЗАРАРЛИ ҒОЛИБЛИК

ЖАҲОНДА ҳавога заҳарли моддалар қаторида газлар ҳам кўтарилади. Бу газлар об-ҳавони иситиб, умумий мўътадил ҳароратга таъсир кўрсатади. АҚШ дунё бўйича «газ чиқаришда» биринчи ўринни эгаллайди. Унинг ҳисобига умумий чиқинди газнинг салкам 19 фоизи тўғри келади. Хитой — 9, Япония 6, Бразилия эса 4 фоиз «ҳисса» қўшиб турибди. Бу юзи шувитлик мусобақасида собиқ СССРнинг республикалари ҳам четда қолаётгани йўқ. Уларнинг ҳисобига салкам 14 фоиз газ тўғри келади.

Бу кетишда жаҳонда умуман қиш бўлмай қолиши, осмондан ёмғир билан заҳар ёғиши мумкин деган ташвишда олимлар.

Толиб САЪДУЛЛАЕВ тайёрлади.

* *Ҳаётда ҳамроҳингиз*

РИСОЛАДА— ОДОБ НАФАСИ

ҚАРИЯЛАРИМИЗНИНГ панд-насиҳатлари ёш-ланглар учун ҳақиқатан ҳам дорининг ўзидир. Шу нуқтаи назардан Тошкент молия институти тарих кафедрасининг мудири Мусоқул Усмоновнинг қарияларнинг ҳаётдаги ўрни масаласига бағишлаб ёзган рисоласи диққатга сазовордир.

Маълумки, одамлар кексайгач ақли «пишиб», фикр-мулоҳазалари ҳам тийранлашади, тили-забони бийронлашади, фикр-мулоҳазалари баъманилашади, уларнинг маслаҳат ва ўгитлари малҳамга, насиҳатлари эзгуликка элтувчи, оқибати шарофатли бўлади. Шу нуқтаи назардан М. Усмоновнинг рисоласи яхши бир туҳфа бўлибди. Муаллиф қарияларимизнинг ҳаётдаги ўрни катта эканлигига ўқувчиларнинг диққатини қаратиб тўғри иш қилган. Шунинг учун ҳам доно халқимиз «Қари билганни пари билмас» деб нақл қилади. Ана шу «кўп билган»ларнинг ҳаммаси эзгулик, ҳаммаси яхшиликдир. Улар, яъни қариялар эл-халқ учун қайишадилар, юртнинг ободончилиги учун тиниб-тинчимайдилар.

Рисолада муаллиф ақли донишларнинг бой тажрибаларидан фойдаланилса, панд-насиҳатларидан баҳраманд бўлинса натижаси омонлик эканлиги ҳақида тўхталган. Қарияларимизнинг турмуш синовларида тобланиб чиққан ҳаётий тажрибалари фарзандлар йўлини ёритувчи йўлчи юлдуз эканлиги ҳам рисолада ўз ифодасини топган. Отахонларнинг насиҳатларидан инсонийлик хислатлари уфуради, одамийлик фазилатлари сайқалланади.

Кексаларимизнинг жисми, бутун борлиги фақат яхшилик шабадаларини эстиришга қаратилган. Савобли ишлар қилиш истагида эрта-ю кеч тиним билмайдилар. Китобчада пиру бадавлат қариялар туфайли кенгашлар мазмунли ўтаётганлиги, уларнинг ақл хазиналари эл-юрт учун, навқирон ёшлик учун бамисоли битмас-туганмас кони фойдалиги таъкидланган.

Рисола қизиқарли, равон тилда ёзилган, айниқса унинг тарбиявий аҳамиятини таъкидлаш ўринлидир.

Одоб-ахлоқ бобида сермаҳсул ижод қилаётган «Оқшом» газетасининг фаол муаллифларидан бири Мусоқул Усмоновнинг яна бир савобли ишига шоҳид бўлдик. Чунки ушбу рисола ҳам худди шу нуқтаи назардан келиб чиққан. Рисолада одоб, ахлоқ нафаси уфуриб турибди.

Тўлқин РАСУЛЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист.

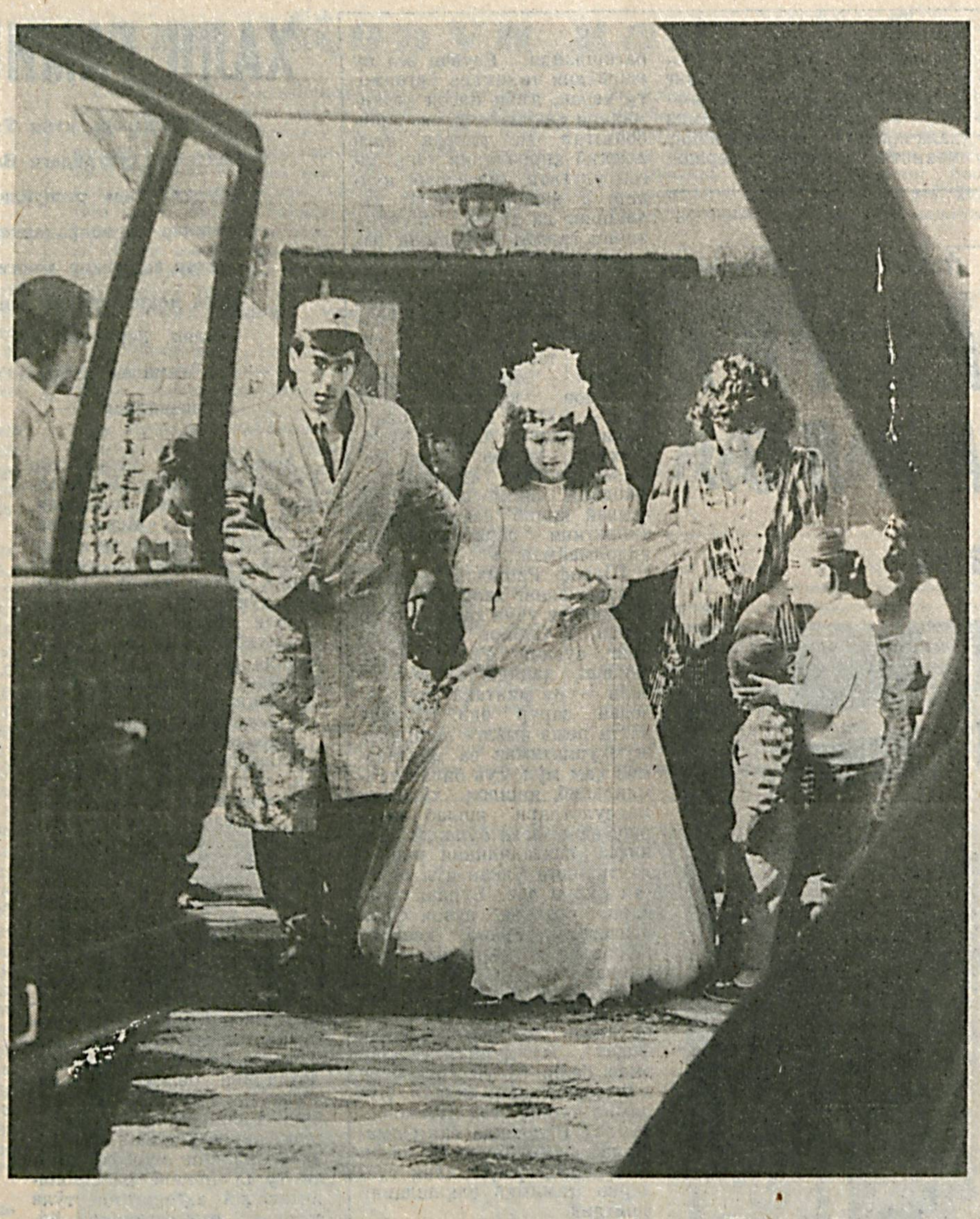

Унутилмас дамлар.

Абдувоҳид Тўраев сурат-лавҳаси.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗ ХАЛҚИНГГА ХИЗМАТ ҚИЛ—ХАЛҚ СЕНГА АБАДИЙЛИК БАХШ ЭТАДИ

Фақат жиноятни очибгина қолмасдан, балки унинг олдини ҳам олиш — бугунги кунда республикамизда жамоат тартибини сақлаётган милиция ходимлари фаолиятининг асосий мазмуни ана шундан иборат. Айнан ана шу халқ орасидан чиққан одамлар — милиция ходимлари шу халққа хизмат қиладилар, вақти келса, жонларини ҳам аямай халқ ишлари учун азиз ҳаётларини фидо қиладилар.

Жасоратга шайлик деган тушунча бор. Бу дегани инсон ўзининг бутун умри билан синовга тайёргарлик кўрганлигини, унинг хулқ-атвори ҳал қилувчи лаҳзаларда унинг учун муқаддас ҳисобланган ахлоқий мезонлар билан белгиланишини англатади. Ана шундай синовга рўбарў келиб қолганда бизнинг милиционерларимиз мард қаҳрамонларга айланадилар.

«Улусға қил хизматниким — ул сани этгай боқий», — деб ёзган эди улуғ Алишер Навоий. Бизнинг халқимиз эл-юртнинг меҳнати ва осойишталиги йўлида ўз жонини аямасдан бурчларини адо этган милиция ходимларининг муқаддас хотирасини дилларида ҳамиша пок сақлаб эъзозлайдилар. Инсонлар ҳаётини бахт-саодатга буркаш сингари ягона улкан орзу иштиёқи билан ёнган ва ана шу юксак мақсадга эришиш учун бор куч-қувватини аямайдиган руҳан кучли одамлар ҳақида, қаҳратон қишда ҳам, жазирама саратонда ҳам кечани кеча, кундузни кундуз демай, мижжа қоқмасдан Мустақил Ўзбекистон давлатининг пойтахтида истиқомат қилувчи аҳолининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоялаш бўйича ўзларининг фахрий ва масъулиятли мажбуриятларини ўтайдиган кўринмас фронт жангчилари — тартибот аскарлари тўғрисида кўплаб ёрқин мисоллар келтириш мумкин.

Ҳозирги пайтда Тошкент шаҳар Ҳокими Ижроия маҳкамасининг Ички ишлар бошқармаси

Ўрта бўғин раҳбарлик лавозимларига олий-ҳуқуқшунослик, педагогика ва техника (алоқа) маълумотига, оддий ва қуйи бўғин раҳбарлик лавозимларига эса умумий ўрта, ўрта-махсус, ўрта-техника (алоқа) маълумотига эга бўлган ва саломатлиги жиҳатидан ҳарбий хизматга яроқли ҳамда Тошкент шаҳрида пропискаси ва турар жойи бўлган, 30 ёшдан ошмаган фуқароларни ички ишлар органларига хизматга

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Оддий ва қуйи бўғин раҳбарларининг пул даромадлари уларнинг ички ишлар органларидаги хизмат муддатига боғлиқ бўлиб, биринчи йилда 4315 сўмни ташкил этади.

Хизматга ижобий ёндошуви билан ажралиб турувчи шахслар, айни пайтда ўқитилган ҳолда офицерлик лавозимларига тавсия этиладилар, шундан сўнг тегишли равишда уларнинг иш ҳақлари оширилади.

Ўрта бўғин раҳбарлик лавозимидаги шахслар (офицерлар)га лавозими ва махсус унвони билан боғлиқ равишда белгили муддат хизмат қилганлик учун бериладиган фоиз қўшимчаси тўланади. Хизматнинг дастлабки йилидаги ўртача ойлик маош 5100 сўмни ташкил этади. Унвон ва лавозим кўтарилиб борган сари иш ҳақи ҳам ошиб боради.

Ходимлар даромад солиғидан озод этиладилар. Барча ходимларга ҳар йили 30 кун давомийлигидаги меҳнат таътили берилади, шунингдек улар Ўзбекистон Республикасининг исталган бурчагига поездда ҳам, самолётда ҳам бепул бориш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Ўзбекистон Республикасининг Ички ишлар вазирлиги ўзининг сиҳатгоҳ (санаторий)лар ва дам олиш уйлари тармоғига эга бўлиб, ходимларгина эмас, шунингдек уларнинг оила аъзолари ҳам ушбу ҳордиқ масканларидан имтиёзли равишда фойдаланишлари мумкин.

Ички ишлар вазирлиги органларига хизматга қабул қилинган ва тегишли маълумоти бўлмаган шахсларга Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг олий ва ўрта махсус мактабларида (кундузи ёки сиртдан), шунингдек бошқа фуқаровий олий ўқув юртларида зарур малакани эгаллаш имконияти яратиб берилади.

Ички ишлар органларида оддий ва раҳбарлик лавозимларида 20 йил хизмат қилган шахслар белгили муддат хизмат қилганлик учун пенсия олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Ўзингизни қизиқтирган барча масалалар юзасидан Ички ишлар бошқармасининг расмийлаштириш бўлимига ва район ички ишлар бўлимларининг ходимлар гуруҳларига мурожаат қилишингизни сўраймиз.

* *Бир жиноят изидан*

ЖОН ТАЛАШ, ХОТИН ТАЛАШ

⊙ Аслида биродаркушликнинг бошланиши аёл талашишга бориб тақалади, дейишади. Бугунги кунга келиб ҳам афсуски ҳали ҳанузгача аёл талашиб уришишлар, ҳатто қотилликлар учраб турибди. Бугун биз ҳикоя қилмоқчи бўлаётганимиз мудҳиш фожиа ҳам шу хусусда.

МАРҲУМ КИМ?

БИР ҳафта мобайнида Оқтепа ҳудудида тўрт марта қотиллик юз берди. Бу кўпчиликни довдиратиб қўйгани ҳам рост. Изқуварларни эса айниқса «Оқтепа» каналидан топилган жасад кўпроқ ўзига жалб қилди. Бу жуда сирли ва мавҳум қотиллик эди.

Ҳаммаси каналнинг сувини тўхтатишганидан сўнг юз берди. Унинг тубидан шох-шаббага илашган, сувда анча маҳал турганидан оқ ем бўлиб, шишиб кетган аллақандай эркак кишининг жасади кўриниб қолган эди. Дарҳол Шайхонтоҳур район ички ишлар бўлимига воқеа ҳақида хабар берилди. Район прокурори Эркин Йўлдошев, РИИБ бошлиғи Асқар Зиёвуддинов, унинг ўринбосари, милиция капитани Собит Орипов ва жиноят-қидирув бўлинмаси бошлиғининг ўринбосари, милиция капитани Раҳматилла Мадалимовлар зудлик билан бу ерга етиб келишди.

Мурданинг бўйнига арқон боғланган, унинг бир учига эса симдан ясалган илгакча тақилган эди. Афтидан қотил мурдани сув остидаги тўнками, илдизга ишлашиб қолиши учун шундай қилган. Марҳум ич кийимда эди. Изқуварлар жиноят уйда содир бўлган, деган хулосага келишди. Бу албатта кўп нарсани англатмас, лекин вақти келганда жуда асқотиши мумкин эди. Бундан ташқари унинг қўл ва баданидаги татуировкадан илгари судланган эканини англаш қийин эмас эди. Далиллар аста-секинлик билан тўпланаётган эди.

Жасад суратга олиниб, экспертизага юборилди. Тошкент шаҳри ва вилояти районларига хабарномалар жўнатилди. Дастлаб марҳумнинг ёши 30—35 лар атрофида деб тахминга келинган эди. Экспертиза эса ёши 30 ларда эканлигини ва у бошининг орқа томонидан қаттиқ нарса билан урилган зарбадан ҳалок бўлган, деган хулосага келди.

Орадан уч кун ўтиб ишга мутахассис жалб этилди. Сувда шишиб кетган бармоқ асл ҳолига келтирилиб, изи олиниб, улар маълумот марказига марҳумнинг шахсини аниқлаш учун юборилди.

Ниҳоят марҳум 1965 йилда туғилган, Чилонзор ҳудудида яшовчи ҳеч қаерда ишламайдиган муқаддам судланган Б. Сергей эканлиги маълум бўлди. Унинг ота-онаси билан суҳбатлашилганда ўғиллари хотини Ирина билан бошқа жойда яшашларини айтишди.

Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, ушбу жиноятни очишда Тошкент шаҳар Ҳокими маҳкамаси ички ишлар бошқармаси жиноят-қидирув бўлими ходими, милиция лейтенанти Собир Ҳакимов, Тошкент районн ички ишлар бўлими ходими, эксперт-криминалист Евгений Пугачев, шунингдек Шайхонтоҳур районн ИИБ жиноят-қидирув бўлинмаси ходимлари, милиция лейтенантлари Эрдон Вадидов ва Шаҳобиддин Гапиров ҳамда милиция кичик лейтенанти Нурмат Тошкенбоевлар ҳам астойдил тер тўкишди.

ҚОТИЛ-ЧИ?

ЭНГ асосийси — марҳумнинг шахси аниқланган бўлса-да, ҳали олдинда қилинадиган ишлар кўп эди. Шулардан энг биринчиси «Қотил ким?» деган саволга жавоб топиш.

Шайхонтоҳур районн ички ишлар бўлими жиноят-қидирув бўлинмаси ходими, милиция капитани Раҳматилла Мадаминовга қотиллик уйда юз берган деган тахмин тинчлик бермасди. Шунинг учун ҳам из олувчилар ҳамкорлигида Сергей яшаган уйга боришди.

Уй бекаси бeғаму беўй, гўёки ҳеч нарса юз бермагандек боласини эркалатиб ўтирарди. Изқуварларни эса гиламларнинг яқиндагина ювилгани, деворга ёпиштирилган гулқоғозларнинг юлиб ташлангани қизиқтирарди.

Из олувчи мутахассислар деворда қолган қон доғлари марҳумга тегишли эканини аниқлаб, шубҳага ўрин қолдиришмади: жиноят шу ерда содир бўлган. Лекин ҳали қотил номаълум эди.

«УЧ ҚОРА НИЯТ»

У ИРИНА билан 1988 йилда турмуш қурган эди. Сергей қамалиб чиққач ўғли ва хотинига умуман қарамай қўйди. Баъзан ҳатто ҳафталаб, ойлаб уйига келмас, бунинг устига ҳеч қаерда ишламас, уйга келди дегунча жанжал чиқарадиган одати ҳам бор эди. Арзимаган нарсалар учун ҳам хотинига ўшқирар, тарсаки тушириб қоларди. Рўзғор тебратиш учун пул кераклигини хаёлига ҳам келтирмаган. Ирина эса нима қиларини билмас, бир-икки марта эрининг олдига ажралиш масаласини қўйди. У эса бундай пайтда хотинини алдаб-авраб, ҳар хил гаплар билан овутар, кейин яна ўз билганидан қолмасди. Ҳаммаси жонига теккач Ирина Н. исмли йигит билан танишди. Тезда ораларидаги муносабат севгига айланди.

Н. шахсий машинасида пул топиб келиб, Ирина билан тенг бўлишиб олишарди. Ниҳоят сир ошкор бўлди. Қўшнилари Сергейга хотини Н. билан дон олишиб юрганини айтиб беришди. Ғазабланган эр кунларнинг бирида Н.ни гаплашиб олиш учун уйига таклиф қилди.

ИРИНАНИНГ ҲИКОЯСИ

«ИККАЛАСИ гаплашиб ўтирувди. Менга эрим: «Сен эркакларнинг ишига аралашма», дегани учун бошқа хонага ўтиб, ўғлимни овутиб ўтирдим. Ўн беш дақиқалардан сўнг олдиларига чиқсам Н. Сергейни аллақачон ўзи келтирган тош билан уриб ўлдириб қўйган экан».

Тошкент шаҳар прокуратураси терговчиси Ботир Қодиров томонидан сўроқ қилинганда Н. ҳаммасини бўйнига олди:

— Бу 7 сентябрга ўтар кечаси юз берган эди. Сергейни уриб ўлдирганимдан сўнг, чамаси учларда шахсий машинамнинг юкхонасига мурдани юклаб Ирина иккимиз канал ёқасига келтирдик. Бўйнига арқон бойлаб, сувга ташладик.

ХУЛОСА

ХЎШ, бундан чиқариладиган хулоса нима? Умуман бу ерда ким жабрланувчию, ким айбдор? Сал бундай ўйлаб қараладиган бўлса ушбу ходисанинг юз беришида ҳар учаласи ҳам гуноҳкор, ҳар учаласи ҳам жабрдийда... Оиласига қарамай, пала-партиш ҳаёт кечириб юрган Сергейни айблай десанг, бечора ўз шаъни, номуси деб ўлиб кетди. Н.ни айтинг. Бировга ёрдам бергани яхши, лекин хотин ўзганики эканини унутмаганда яна ҳам яхшироқ бўларди? Ириначи? Бугунда жамиятимизда ёлғиз бева-бечора аёллар кўплаб топилади. Уларда ҳам бола бор. Қолаверса буларнинг баъзиларига ҳавасимиз келади. Меҳнат қилишади. Рўзғор тебратади. Ириначи? Эрига қараб туриши шартмиди?

«Гадонинг душмани гадо бўлади», — деган гап нақадар билиб айтилганига яна бир бор иқрор бўлдим: маънавий қиёфасини йўқотиб бораётганлар бир-бирининг пайида бўлади. Лекин улар барибир қилмишига яраша жазо олади.

Ортиқ МАҲМАЮСУПОВ.

Шу йилнинг 2 сентябрь куни кечки пайт Тошкент вино заводи атрофида Тошкент шаҳар ИИБ милиция патруль пост хизмати полкининг 6-рота тартиб посбонлари томонидан шубҳали бир шахс қўлга олинди. Текшириб кўрилганда унинг ёнидан бутун бир қурол-яроғ «аслаҳахона»си топилди. Жиноятчининг изидан тушиб ўтказилган чора-тадбирлар натижасида ушбу қуролли гуруҳнинг яна уч вакили ушланди. Ажабланарлиси шундаки, уларнинг уйларидан танкка қарши қўлланиладиган гранаталар, шлемофон, бронежилет, автомат патронлари ҳамда милиция ходимларининг кийимлари чиқди. Юқоридаги иш юзасидан жиноий иш қўзғатилиб материаллар ҳарбий прокуратурага топширилди.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) 6-ротанинг бўлим командири, милиция сержанти Асқар Садибеков, Ҳамза район ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари, милиция майори Владимир Покасов, 67-автопатруль командири, милиция катта сержанти Жумахўжа Тўхтасинов ва ҳайдовчи старшина Песенбой Муротовлар жиноятчиларнинг уйидан чиққан қуролларни кўздан кечиришмоқда.

И. Гамбургский сурати.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТАШКИЛОТ

АВТОСЕРВИС УЧУН ҚУЙИДАГИ УСКУНАЛАРНИ

СОТУВГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

- «Элдис-1010, 1200» мувозанатлаш дастгоҳларини;
- автомобиллар учун кўтаргичлар;
- ғилдиракларнинг жойлашувини ростловчи стенд;
- шиналарни ўрнатиш ва бўшатиб олиш;
- электр вулканизатор ва бошқа мосламалар.

МАНЗИЛИМИЗ: 700099. Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 118-уй, 607-хона.

ТЕЛЕФОНЛАР: (3712) 34-25-81, 34-66-44.

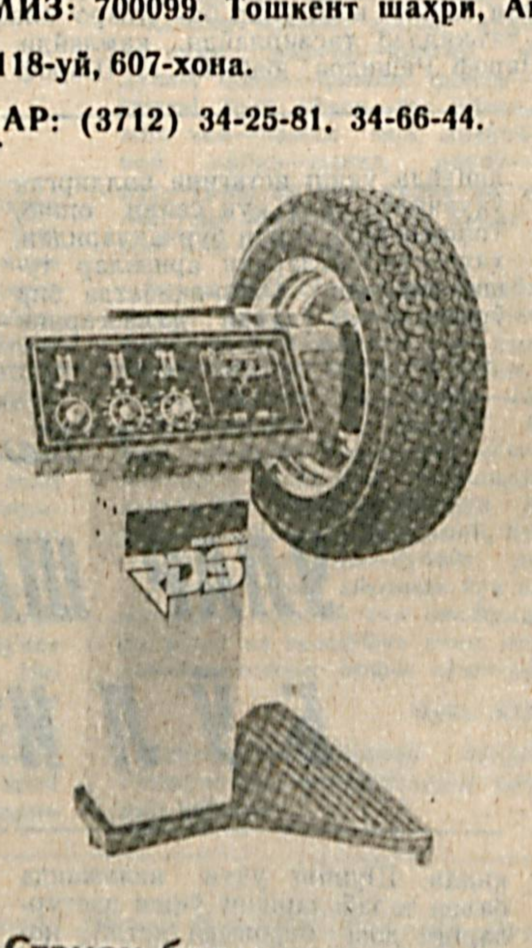

Станок балансировочный „eldis-1200„

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Фанлар академияси Тилшунослик институти қошида ихтисослашган таржимонлар гуруҳи фаолият кўрсатмоқда.

Таржимонлар гуруҳи корхона ва ташкилотлар буюртмасига кўра расмий иш қоғозлари, ҳужжатлар, низомлар ва бошқа турдаги матиларни рус тилидан ўзбекчага таржима қилади.

Бажарилган иш учун ҳақ тўлаш тартиби — исталган шаклда.

Манзилимиз: Тошкент, Академшаҳарча, И. Мўминов кўчаси, 9-уй, 305-хона.

Телефонлар: 62-94-07, 62-94-27, 62-94-37.

ТЕАТР

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/Х да **Севги афсонаси,** 22/Х да **Бал-маскарад,** 23/Х да **Жизель.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/Х да **Олтин девор.** 22/Х да **Юлдузли тунлар,** 23/Х да **Зебуннисо.**

М. Турғунбоева номидаги «Баҳор» халқ рақс ансамбли жамоаси ансамбль ходими С. Тўлагановага опаси

Муборак ТЎЛАГАН ҚИЗИнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Шайхонтоҳур ноҳияси озиқ-овқат савдоси ташкилоти маъмурияти 36-дўкон мудири Азимжон Мансуровга ўғли

Жаҳонгир МАНСУРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент Давлат университети Аҳолишунослик илмий-тадқиқот лабораторияси ва география факультети ходимлари ушбу лабораториянинг илмий ходими

Обиджон САИДАҲМЕДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳар Бош қурилиш маҳкамасининг «Ташстройтранс» ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси бирлашма бош муҳандиси А. К. Раҳимовга ўғли

АБДУСАТТОРнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент оқшоми

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона —32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаатчилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.30. © Буюртма Г—345 ■ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10